

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BALAK • MAAMAR 5

מה טובו אוהליך יעקב כו'

“¿Cuán hermosas son tus tiendas, Yaakov!”

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/balak/5/

1 מה טובו אוהליך יעקב כו'. להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא לאברהם אברם עובר בלאו שנאמר ולא יקרא עוד שמך אברם אלא מעתה הקורא ליעקב יעקב הכי נמי שאני התם דהדר אהדריה קרא כו'.

“Cuán buenas son tus tiendas, Yaakov!”, etc. [Debemos] comprender la enseñanza de nuestros Sabios, de bendita memoria: “Quien llama a Avraham ‘Avram’ transgrede una prohibición, como está dicho: ‘Ya no se llamará tu nombre Avram’. Pero, entonces, ¿también transgrede quien llama a Yaakov ‘Yaakov’? En ese caso es distinto, pues la Escritura volvió a llamarlo así”, etc.

והענין שאי אפשר לבוא ולהגיע למדריגת ישראל כ"א בהקדימו תחלה מדת ומדריגת יעקב. ועיין בפ' וישלח דקע"ד ע"א.

La explicación es que es imposible llegar al nivel de Israel sin pasar primero por la cualidad y el nivel de Yaakov. Véase también en Parshat Vayishlaj, página 174a.

2 והנה ביעקב כתיב ויעקבני זה פעמים. ולהבין זה צריך להבין תחלה הקושיא למה ירדה הנשמה לעוה"ז בכדי

Ahora bien, acerca de Yaakov está escrito: “Porque me ha suplantado estas dos veces”. Para entender esto, primero hay que comprender la pregunta: ¿por qué descendió el alma a este mundo con el fin de

שתקבל שכר אח"כ בג"ע [בגן עדן] והלא קודם ירידתה היתה בודאי בג"ע [בגן עדן] והיתה נהנה מזיו השכינה ומהו היתרון ע"י ירידתה כו' והנה יש על זה כמה תירוצים.

recibir después una recompensa en el Gan Eden? Ciertamente, antes de descender ya estaba en el Gan Eden y disfrutaba del resplandor de la Shejiná (la Presencia Divina); entonces, ¿qué ventaja [obtiene] mediante su descenso, etc.? Ahora bien, hay varias respuestas a esto.

אך התירוץ האמיתי הוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד.

Pero la respuesta verdadera es, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Una hora de teshuvá (retorno) y buenas acciones en este mundo es mejor que toda la vida del Mundo Venidero”; y como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “En el lugar donde se encuentran los baalei teshuvá (quienes retornan), los tzadikim completos no pueden estar”.

והנה הנשמות קודם ירידתן לגוף הם בודאי צדיקים גמורים. אך זהו היתרון שלהם בירידתן בגוף שנעשים בחינת בעלי תשובה שאז הם למעלה מעלה מצדיקים

Ahora bien, las almas, antes de descender al cuerpo, son ciertamente tzadikim completos. Pero esta es la ventaja que obtienen al descender al cuerpo: se convierten en baalei teshuvá, pues entonces están muy, muy por encima de los tzadikim

(ועיין מזה בד"ה אלה מסעי גבי אשר ברא אלקים לעשות כו' ובד"ה ועתה יגדל נא שזהו ענין עומדים ומהלכים ובד"ה מי מנה עפר יעקב ובד"ה את קרבני לחמי כו').

(Y véase sobre esto en el discurso que comienza “Estos son los viajes”, acerca de “que D'os creó para hacer”, etc.; y en el discurso que comienza “Y ahora, te ruego, que sea grande [el poder]”, donde se explica que este es el tema de “los que están de pie” y “los que caminan”; y en el discurso que comienza “¿Quién ha contado el polvo de Yaakov?”; y en el discurso que comienza “Mi ofrenda, Mi pan”, etc.).

והנה יש שלשה מיני תשובה. האחד היא התשובה תתאה שיהיה סור מרע בתכלית שלא יפגום בעוונות גשמיים במחשבה ודבור ומעשה.

Ahora bien, hay tres clases de teshuvá. La primera es la teshuvá inferior (teshuvá tataá): apartarse por completo del mal, para no causar una mácula mediante pecados materiales en el pensamiento, el habla y la acción.

וצריך לעשות תשובה להתחרט על העבר ולעקור את רצונו מן הרע כו' שלא ירצה להפרד מיחודו ואחדותו ית' וכמ"ש לעיל.

Y es necesario hacer teshuvá: lamentar el pasado y arrancar la propia voluntad del mal, etc., de modo que uno no quiera separarse de Su unidad y unicidad, bendito sea, como se explicó anteriormente.

וזה התשובה הוא בתפלה ע"י אומרו בא"י [ברוך אתה ה'] אלקינו שיומשך בחינת אלקינו בקרבנו. והוא בחינת ממלא כל עלמין כדכתיב בפ' וילך (ל"א י"ז) הלא על

Y esta teshuvá se realiza en la plegaria, al decir: “Bendito eres Tú, Havaia, nuestro D'os (Elokeinu)”, para que el nivel de “nuestro D'os” se extienda dentro de nosotros. Este es el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin), como está escrito en Parashat Vayelej (31:17): “¿Acaso no es porque

כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה (ועיין מזה בזח"א [בזהר חלק א] עמוד ק"ס ושלטין עליה כו' ומאן גרים כו', וברכות סדר נשא פרשה יו"ד דרל"ז א' בענין ומצאוהו רעות רבות כו' ובפרשת ואתחנן דרפ"ט א').

“mi D'os (Elokai) no está dentro de mí, por eso me han sobrevenido estos males” (Y véase sobre esto en el Zohar, parte I, página 160: “y ellos gobiernan sobre él”, etc., “¿y quién lo causa?”, etc.; y en Midrash Rabbah, Seder Naso, sección 10, página 237a, acerca de “y muchos males lo encontrarán”, etc.; y en Parshas Va'eschanan, página 289a).

וכתיב כ"א עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם (בישע"י [בישעיה] סי' נ"ט ב'), נמצא העון הוא מסך מבדיל בין האדם ובין אלקינו.

Y está escrito: “Más bien, sus iniquidades los han separado de su D'os” (en Isaías, capítulo 59:2). Resulta, entonces, que el pecado es una pantalla que separa a la persona de “nuestro D'os”.

ובמ"א נתבאר פ"י וענין אלקינו שאומרים כן על שם אלקים דוקא והיינו משום שכדי להיות אלקי בקרבי שזהו פ"י אלקינו

Y en otro lugar se explicó el significado y el sentido de “nuestro D'os” (Elokeinu): que lo decimos específicamente con respecto al Nombre Elokim. Esto se debe a que, para que “mi D'os esté dentro de mí”, que es el significado de “nuestro D'os”,

הנה זהו אי אפשר כ"א ע"י צמצום ע"ד צמצם שכינתו בין שני בדי ארון כו'.

esto solo es posible mediante tzimtzum (contracción), a semejanza de “contrajo Su Shejiná entre los dos varales del Arca”, etc.

דלכאורה אינו מובן הלא מלא כל הארץ כבודו ואת השמים ואת הארץ אני מלא ולא נזכר ע"י לשון צמצום כלל ומדוע גבי בדי ארון ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] צמצם שכינתו.

Pues, a primera vista, esto no se entiende: ¿acaso no está escrito: “Toda la tierra está llena de Su gloria” y “Yo lleno los cielos y la tierra”, sin que en absoluto se mencione aquí ninguna expresión de contracción? Entonces, ¿por qué nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron con respecto a los varales del Arca: “contrajo Su Shejiná”?

אך הענין הוא כי הגם שנאמר את השמים ואת הארץ אני מלא עכ"ז [עם כל זה] אינו מאיר בהם בבחי' גילוי כ"א בבחינת העלם

Pero la explicación es que, aunque se dice: “Yo lleno los cielos y la tierra”, no obstante, Él no se ilumina en ellos en un nivel de revelación, sino solo en un nivel de ocultamiento;

שהרי נקרא סתימו דכל סתימין. אבל בין בדי הארון היה אורו ית' מתגלה בבחינת גילוי י.

pues, después de todo, se lo llama “el más oculto de todos los ocultos”. Pero entre los varales del Arca, Su luz, bendito sea, se revelaba en un nivel de revelación.

3 והוא כמ"ש במ"א שבאלקות אין שייך כלל ענין הסתלקות והתפשטות כ"א ענין העלם וגילוי, שבאמת את השמים וכי אני מלא

Y esto es como se explica en otro lugar: en la Divinidad no se aplica en absoluto el concepto de retirada y expansión, sino únicamente el de ocultamiento y revelación. Pues, en verdad, «Yo lleno los cielos, etc.»

רק שהוא בבחי' העלם אכן בין בדי הארון היה מאיר בבחינת גילוי. וכמו עד"מ באדם המחשבה מאירה ברגל ג"כ כדלקמן.

solo que está en el nivel de ocultamiento; mientras que entre las varas del Arca brillaba en el nivel de revelación. Es como, a modo de analogía, el pensamiento en una persona, que también brilla en el pie, como [se explicará] más adelante.

אך שברגל היא בבחינת העלם ומקיף אבל במוח היא מאירה בבחינת גילוי ממש ולא בבחינת העלם ומקיף לבד וכמ"ש מזה באריכות בד"ה ויקח קרח.

Sin embargo, en el pie está en el nivel de ocultamiento y de luz circundante (makif), pero en el cerebro brilla en el nivel de revelación propiamente dicha, y no solo en el nivel de ocultamiento y de luz circundante, como se explica extensamente al respecto en el discurso que comienza: «Y Koraj tomó».

4 והנה כדי שיאיר אלהותו בבחינת גילוי אי אפשר כ"א ע"י צמצום שזה הגילוי הוא צמצום אצלו ית' כמו הדיבור עד"מ זהו הגילוי והוא השפלה וירידה לגבי הרב כו'.

Ahora bien, para que Su divinidad resplandezca en un nivel de revelación, ello solo es posible mediante el tzimtzum (contracción), pues esta revelación constituye una contracción para Él, bendito sea. [Es] como el habla, a modo de analogía: es revelación, pero representa una disminución y un descenso en relación con el maestro, etc.

ועדי'ז להיות נקרא אלקינו ממש זהו ע"י צמצום כו'. ולכן לא נזכר בחינה זו על כל השמות כ"א על שם אלקים דוקא.

Y del mismo modo, que se lo llame realmente “nuestro D'os” se produce mediante el tzimtzum, etc. Por eso, este nivel no se menciona con todos los Nombres, sino específicamente con el Nombre Elokim.

וזהו ענין התשובה האחד להיות בחינת אלקי בקרבי (אך צ"ל דהא כתיב כי חלק הוי' עמו והיינו שנשמת האדם הוא חלק ממש הוי' ב"ה כמ"ש באגה"ת [באגרת התשובה] פ"ד.

Y este es el sentido de la primera teshuvá (retorno): que haya en uno el nivel de “mi D'os en mi interior”. (Pero hay que entenderlo, pues está escrito: “Porque la porción de Havaiá es Su pueblo”; es decir, el alma de la persona es una porción del Nombre Havaiá, bendito sea, como está escrito en Igueret HaTeshuvá, capítulo 4.

וא"כ איך אנו אומרים שרק על שם אלקים דוקא אומרים אלקינו. אך הענין שהרי אנו אומרים הוי' אלקינו א"כ ר"ל [רוצה לומר] שהשם הוי' הוא עצמו ממש אלקינו.

Si es así, ¿cómo podemos decir que solo con respecto al Nombre Elokim se dice específicamente “nuestro D'os”? La explicación es la siguiente: después de todo, decimos “Havaiá, nuestro D'os”; por lo tanto, esto significa que el propio Nombre Havaiá es realmente “nuestro D'os”.

ופ"י כי בודאי יש בכל נשמה חלק ממש הוי' ממש ב"ה כמשנ"ת [כמו שנתבאר] באגה"ת [באגרת התשובה] שם פ"ד הנ"ל וכמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו'. ועמ"ש בד"ה בפ' נסכים.

El significado es que, ciertamente, cada alma tiene una porción del Nombre Havaiá mismo, bendito sea, como se explicó en Igueret HaTeshuvá, allí, en el capítulo 4 mencionado antes, y como está escrito en el discurso que comienza “Pero Havaiá, tu D'os, no quiso escuchar a Bilam”, etc. Véase también lo escrito en el discurso sobre la sección de las libaciones.

אך שהמשכה זו הוא ע"י שם אלקים כי שם הוי' הוא האור והחיות ושם אלקים הוא בחינת הכלים שבהן נמשך האור והן בחינת אותיות וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] ספ"ד [סוף פרק ד'].

Sin embargo, esta atracción se produce mediante el Nombre Elokim, pues el Nombre Havaiá es la luz y la fuerza vital, y el Nombre Elokim es el nivel de las vasijas a través de las cuales se atrae la luz; estas son el nivel de las letras, como está escrito en Séfer Shel Beinonim (Tania), parte II, final del capítulo 4.

וכמ"ש בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם כו' בענין אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו כו' עד וזהו וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' שע"י בחינת אלקים הוא גילוי שם הוי' כו' ע"ש.

Y como está escrito en el discurso que comienza "Y habló Elokim", etc., "Y Me aparecí a Avraham", etc., acerca del tema de "¿Cuándo es grande Havaíá? Cuando está en la ciudad de nuestro D'os", etc., hasta: "Y este es el significado de 'Y habló Elokim a Moshé y le dijo: Yo soy Havaíá': mediante el nivel de Elokim se revela el Nombre Havaíá", etc. Véase allí.

ועיין מענין כי חלק הוי' עמו בזח"א [בזהר חלק א] דצ"ו ע"ב קס"א ב'. ח"ב [חלק ב'] דצ"ו א' ח"ג [חלק ג'] ס"ב ב' צ"ד א' דרפ"ו ב' וז"ל [וזה לשוננו] הרמ"ז [הרב משה זכות] שם בכל מקום הם אחוזים בו בין בבי"ע בין באצילות

Y véase acerca del tema de "Porque la porción de Havaíá es Su pueblo" en el Zohar, parte I, 96b, 161b; parte II, 96a; parte III, 62b, 94a, 286b. Estas son las palabras del Ramaz (Rabí Moshé Zacuto) allí: "En todo lugar están unidos a Él, tanto en Beriá, Yetzirá y Asiá como en Atzilut;

כי חלק הוי' הם ד' אותיות הוי' שהם נשמת ד' עולמות לכל אחד יש לו חלק בפנימיות שלהם עכ"ל [עד כאן לשוננו].

pues "la porción de Havaíá" son las cuatro letras de Havaíá, que son el alma de los cuatro mundos; cada uno tiene una porción en su dimensión interior". Fin de la cita.

ובפרשת תרומה דקל"ד ע"ב כתב וז"ל [וזה לשוננו] שאע"פ [שאף על פי] שיש פירוד בין בי"ע לאצילות היינו בבחי' כלי העולמות אבל לא בבחי' האור הפנימי המתפשט בהם שהרי סודו שם הוי' יו"ד באצילות ה' בכריאה ו"ה כיצירה ועשייה עכ"ל [עד כאן לשוננו].

Y en la parashá Terumá, 134b, escribió, y estas son sus palabras: "Aunque hay separación entre Beriá, Yetzirá y Asiá, por un lado, y Atzilut, por el otro, esto corresponde al nivel de las vasijas de los mundos, pero no al nivel de la luz interior que se extiende dentro de ellos; pues su misterio es el Nombre Havaíá: la yud en Atzilut, la hei en Beriá, y la vav y la hei en Yetzirá y Asiá". Fin de la cita.

ויש לעיין דא"כ איך שייך לומר שכל ישראל יש לכל אחד ממש חלק משם הוי' שהוא בחינת אצילות ממש, דהיינו או אצילות העליון ממש או אצילות שבבי"ע.

Esto requiere examen: si es así, ¿cómo puede decirse que todo Israel, cada uno en particular, tiene realmente una porción del Nombre Havaíá, que corresponde al nivel mismo de Atzilut, es decir, ya sea el Atzilut superior mismo o el Atzilut que está dentro de Beriá, Yetzirá y Asiá?

והרי ודאי רוב הנשמות הם מבי"ע ממש ולא מאצילות שבבי"ע. ועיין מזה בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ משפטים ד"ה מה תוספת לנשמתא.

Pues ciertamente la mayoría de las almas proviene de Beriá, Yetzirá y Asiá mismos, y no del Atzilut que está dentro de Beriá, Yetzirá y Asiá. Véase al respecto el Ramaz, al comienzo de la parashá Mishpatim, en el pasaje que comienza: “¿Qué añade al alma?”.

וי"ל [ויש לומר] שאעפ"כ [שאף על פי כן] שרשן כולם מאצילות ממש רק פי' נשמות דבי"ע היינושהנשמה שבגוף אינה כ"א מבי"ע אבל שרשה ממש י"ל [יש לומר] כולם מאצילות ממש וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] בביאור ע"פ יונתי בחגי הסלע ואף גם הנשמה המלוכשת בגוף היא מבחינת שם הוי'.

Y puede decirse que, aun así, la raíz de todas ellas está en el Atzilut mismo; solo que “almas de Beriá, Yetzirá y Asiá” significa que el alma que está en el cuerpo proviene únicamente de Beriá, Yetzirá y Asiá, pero puede decirse que la raíz misma de todas ellas está en el Atzilut mismo, como se explicó en la explicación de “Paloma mía, en las hendiduras de la roca”. Y también el alma investida en el cuerpo proviene del nivel del Nombre Havaiá,

כענין מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער השמות שער מ"ד פ"ד דיו"ד כלים הפנימי' [הפנימיות / הפנימית] דכריאה הם שמות הוי' והרי הנשמות נמשכו מפנימיות הכלים.

de acuerdo con lo escrito en Etz Chaim, Sha'ar HaShemos, Sha'ar 44, capítulo 4: que las diez vasijas interiores de Beriá son Nombres de Havaiá, y que las almas son atraídas de la dimensión interior de las vasijas.

עכ"פ [על כל פנים] מזה מובן ענין פי' אלקינו היינו ששם הוי' ממש הוא אלקינו כחנו וחיותנו ממש. ועמ"ש מזה בד"ה קדש ישראל לה':

En todo caso, de esto se comprende el significado de “nuestro D'os”: que el Nombre Havaiá mismo es “nuestro D'os”, nuestra propia fuerza y fuerza vital. Y véase lo escrito al respecto en el discurso que comienza “Israel es santo para Havaiá”).

5 קיצור. ענין ויעקבני כו'. ג' תשובות. הא' להיות סור מרע. שלא להיות עונותיכם מבדילים כו' ואז נעשה בחינת אלקינו.

Resumen. El tema de “Me ha suplantado”, etc. Tres tipos de teshuvá. El primero: “apartarse del mal”, para que “sus iniquidades” no “separen”, etc.; entonces se alcanza el nivel de “nuestro D'os”.

וזהו בא"י [ברוך אתה ה'] אלקינו. וענין פי' אלקינו וצמצם שכינתו. וענין חלק הוי' עמו ופי' הוי' אלקינו: ב והנה פי' עונותיכם מבדילים כו'.

Y esto es "Bendito eres Tú, Havaia, nuestro D'os". Y el sentido de "nuestro D'os" y de "contrajo Su Shejiná". Y el tema de "Havaia es la porción de Su pueblo" y el significado de "Havaia, nuestro D'os". 2. Ahora bien, el significado de "sus iniquidades separan", etc.,

מבואר באגדה"ת [באגרת התשובה] פ"ה דהנה כתיב ויפח באפיו כו' שהוא המשכה מבחי' פנימיות החיות היא בחינת חלק ה' ב"ה

se explica en Igueret HaTeshuvá, capítulo 5: pues está escrito: "Y sopló en sus narices", etc., lo cual es una emanación del nivel de la dimensión interior de la fuerza vital, que es el nivel de "la porción de Havaia", bendito sea;

וכמו שעד"מ כשהאדם נופח לאיזה מקום אם יש איזה דבר חוצץ ומפסיק בינתיים אין הבל הנופח עולה ומגיע כלל לאותו מקום ככה ממש אם יש דבר חוצץ ומפסיק בין גוף האדם לבחינת הבל העליון.

y así como, a modo de analogía, cuando una persona sopla hacia cierto lugar, si algo se interpone y bloquea el paso, el aliento de quien sopla no se eleva ni llega en absoluto a ese lugar, exactamente así [ocurre] si algo se interpone y bloquea el paso entre el cuerpo de una persona y el nivel del aliento supremo.

אך באמת אין שום דבר גשמי ורוחני חוצץ לפניו ית' כו' אלא כמ"ש בישע"י [בישעיה] כ"א עונותיכם היו מבדילים כו', והטעם לפי שהם נגד רצה"ע [רצון העליון] ב"ה המחיה את הכל כו' ע"ש.

Pero, en verdad, nada, ni físico ni espiritual, puede interponerse como barrera ante Él, bendito sea, etc.; sino que, como está escrito en Isaías: "Más bien, sus iniquidades han separado", etc. La razón es que ellas se oponen a la Voluntad Suprema, bendita sea, que da vida a todo, etc. Véase allí.

6 ועמ"ש בד"ה את קרבני לחמי בענין הלבושים צואים כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מלפפתו כו' ע"ש. ובר"ח [ובראשית חכמה] שער הענוה פ"ו באמצע הפרק בד"ה וכאשר יזכור האדם אינון מחיצה בין ישראל לאביהם שבשמים כו'

Y véase lo escrito en el discurso que comienza "Mi ofrenda, Mi pan", acerca de las vestiduras manchadas, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Lo envuelve", etc. Véase allí. Y en Reishis Chochmah, Sha'ar HaAnavah, capítulo 6, a mitad del capítulo, en el pasaje que comienza "Y cuando una persona recuerda": "Son una barrera entre Israel y su Padre en el Cielo", etc.;

גרמין אפרשותא בין קוב"ה [קודשא בריך הוא] וישראל ודא איהו רזא כי אם עונותיכם היו מבדילים כו'.
עכ"ל [עד כאן לשונו].

“causan una separación entre el Santo, bendito sea, e Israel; y este es el misterio de ‘Más bien, sus iniquidades han separado’”, etc. Fin de la cita.

וע' מענין פ'י מחיצה בד"ה ועשית ציץ ומענין מש"ש [מה שכתוב שם] בכל צרתם בשמות רבה פ' ב' גבי מתוך הסנה ועיין בזה"ב [בזהר חלק ב'] (דס"ט ב' ודקל"א א').

Y véase acerca del significado de “barrera” en el discurso que comienza “Y harás un tzitz (lámina frontal)”; y acerca de lo escrito allí sobre “En toda su aflicción”, en Shemos Rabbah, sección 2, respecto de “desde dentro de la zarza”; y véase el Zohar, Parte II (69b y 131a).

ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בחגוי בענין פ'י אלביש שמים קדרות כו'. ומ"ש גרמין אפרשותא מוכן
Y véase lo escrito en la explicación sobre “Mi paloma, en las hendiduras”, acerca del significado de “Visto los cielos de negrura”, etc. Y se entiende lo que escribió: “causan una separación”:

כי כשהשפעה נמשכת ע"י לבוש שק גס ועב אין גילוי אלקות בעולם כי לבוש גס זה מסתיר לגמרי על הגוף.

pues cuando la influencia desciende a través de una vestidura de cilicio tosca y gruesa, no hay revelación de Divinidad en el mundo, ya que esta vestidura tosca oculta por completo el cuerpo.

ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי. ועיין באגה"ת [באגרת התשובה] פ"ו בענין ובפשעכם שולחה אמכם. ובזה"ב [ובזהר חלק ג'] פ' אחרי (ד' ע"ד ב').

Y véase lo escrito en la explicación sobre “Estos son los viajes”. Y véase Iggeres HaTeshuvah, capítulo 6, acerca de “Y por sus transgresiones fue enviada tu madre”; y el Zohar, Parte III, Parshas Acharei (74b).

וזהו ענין עונותיכם היו מבדילים שהם הגורמים התלבשות השפעת השכינה בע"ס [בעשר ספירות] דנוגה כו', וזהו המחיצה המפסקת כו'.

Y este es el significado de “sus iniquidades han separado”: son ellas las que causan que la influencia de la Shejiná se invista en las Diez Sefirot de Nogah, etc.; y esta es la barrera que interrumpe, etc.

והענין כי יעקב חבל נחלתו וע"י שהאדם משפיל את עצמו להמשך אחר התאוות גשמיים באיסור או אפי' [אפילו] בהיתר שהם נמשכים מהיכלות הקליפות גורם בזה למעלה כמ"כ [כמו כן] התלבשות השפעת ה' תתאה הנ"ל בע"ס [בעשר ספירות] דנוגה.

Y la explicación es que "Yaakov es la cuerda de Su heredad"; y cuando la persona se rebaja a dejarse arrastrar por los deseos físicos, ya sean prohibidos o incluso permitidos, los cuales proceden de los palacios de las kelipot (cáscaras), causa con ello, asimismo, Arriba, la investidura de la influencia de la hei inferior, mencionada antes, en las Diez Sefirot de Nogah.

7 וכשעושה תשובה ועוקר רצונו מהבלי העולם גורם כמ"כ [כמו כן] למעלה בחי' תשוב ה' תתאה למקורה כו'.

Y cuando uno hace teshuvá (retorno) y arranca su voluntad de las vanidades del mundo, causa asimismo Arriba el nivel de "la hei inferior retorna (tashuv hei) a su fuente", etc.

וזהו ענין בא"י [ברוך אתה ה'] אלקינו שאזי אין מבדיל בין האדם ובין אלקינו כו', ועיין באגה"ת [באגרת התשובה] פ"ח [פרק ח'] שזהו ענין ונקא מנקא הוא לשבים לרחוץ ולנקות נפשם מלבושים הצואים כו' ע"ש.

Y este es el sentido de "Bendito eres Tú, Havaiá, nuestro D'os": que entonces nada separa a la persona de "nuestro D'os", etc. Véase también Igueret HaTeshuvá, capítulo 8, donde se explica que este es el sentido de "Y Él limpia": limpia a quienes retornan, para lavar y purificar sus almas de las vestiduras manchadas, etc. Véase allí.

והתשובה השנית היא התשובה בבחינת ועשה טוב. דהיינו שאע"פ [שאף על פי] שהוא סור מרע בתכלית. אך שהוא ממעט במצות ועשה טוב לייגע את עצמו בתורה ותפלה.

Y la segunda teshuvá es la teshuvá en el nivel de "y haz el bien". Es decir: aunque se aparte del mal por completo, hace demasiado poco en las mitzvot y en "hacer el bien": esforzarse en la Torá y la plegaria.

היינו עצלות. וע"ז נאמר (תהלים י"ד) אין עושה טוב אין גם אחד. ופי' בעה"מ [בעל המחבר] שער קרית ארבע פרק קמ"ה שע"ז גורם הסתלקות טוב העליון שהוא היסוד.

Esto es pereza. Y acerca de ello se dice (Salmos 14): "No hay quien haga el bien, ni siquiera uno". Y Emek HaMelej, Sha'ar Kiryas Arba, capítulo 145, explica que por ello se causa el retiro del "bien" supremo, que es Yesod (fundamento).

והענין כמ"ש אמרו צדיק כי טוב. מדת צדיק הוא התקשרות והתחברות ההמשכה מבחינת סובב כל עלמין להיות נמשך ומאיר בבחינת פנימיות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ונקרא יחוד קב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה.

Y la explicación es como está escrito: "Digan del tzadik (el justo) que es bueno". El atributo del tzadik consiste en vincular y unir la emanación desde el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), para que descienda y brille en el nivel de la dimensión interior (pnimiut), dentro del nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin); y esto se llama la unión del Santo, bendito sea, y Su Shejiná (Presencia Divina).

ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פרק מ"א ועיין מ"ש ע"פ והתהלכתי בתוכם ועיין מ"ש סד"ה כי ההרים ימושו ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] [דק"י ע"ב] ע"פ ועשה טוב שכן ארץ.

Véase Sefer Shel Beinonim (Tania), capítulo 41; véase también lo escrito sobre "Y andaré entre ustedes"; y lo escrito al final del discurso que comienza "Pues los montes se apartarán"; y véase el Zóhar, parte III (110b), sobre "Y haz el bien, habita en la tierra".

[ודרכ"ה ב'] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם וזהו פי' וענין עובד אלקים המבואר בסש"ב [בספר של בינונים] פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] שהוא מלשון עורות עבודים

(y 225b), y en el Ramaz allí. Y este es el sentido y el significado de "quien sirve a D'os" (oved Elokim), explicado en Sefer Shel Beinonim, capítulo 15: que deriva de la expresión "cueros curtidos" (oros avudim);

וכך הוא מתקן ההסתר הנמשך מהצמצום דשם אלקים ע"י מה שהוא מייגע את עצמו בועשה טוב להלחם עם הטבע והיצר כו'

y así rectifica el ocultamiento que proviene del tzimtzum (contracción) del Nombre Elokim, mediante su esfuerzo en "hacer el bien", luchando contra su naturaleza y su [mala] inclinación, etc.;

שכמ"כ [שכמו כן] ממשיך עי"ז יחוד עליון דשמש ומגן הוי' אלקים שלא יסתיר המגן והנרתק וכענין שילוב אדי בהוי' כו' וממתקים הגבורות בחסדים שזהו עיקר ענין היחוד.

Pues del mismo modo, mediante esto hace descender la unión suprema de «el sol y el escudo son Havaíá Elokim», de modo que el escudo y la funda no oculten; y esto se asemeja al entrelazamiento de Ado-nai en Havaíá, etc.; y las Guevurot (severidades) se endulzan con los Jasadim (bondades), que constituyen la esencia de la unión.

ולכן כשאין עושה טוב כדבעי גורם התגברות הדינין כמש"ש [כמה שכתוב שם] (דק"י ע"ב) דהא כדין נורא דליק ואוקיד עלמא בשלהובי כו',

Por lo tanto, cuando uno no hace el bien como corresponde, provoca que prevalezcan los juicios, como está escrito allí (110b): «pues entonces el fuego arde y consume el mundo con sus llamas», etc.;

משא"כ ע"י יחוד עליון שהוא המשכת החסדים שהוא גילוי אור א"ס ב"ה הסובב כל עלמין בממכ"ע [בממלא כל עלמין]

en cambio, mediante la unión suprema, que consiste en hacer descender los Jasadim —la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que circunda todos los mundos— dentro de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin),

אזי גם הגבורות דממע"כ [דממלא כל עלמין] מומתקים וז"ש [וזהו שכתוב] בזח"ג [בוהר חלק ג] (דמ"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) א"ר [אמר רבי] יוסי כו' לית לה בפומא כו' ע"ש בפירוש הרמ"ז [הרב משה זכות] ודו"ק [ודוק].

entonces también se endulzan las Guevurot de la luz que llena todos los mundos. Y esto es lo que está escrito en el Zóhar, parte III (final de 42b): «Rabí Yosi dijo», etc., «ella no tiene nada en la boca», etc. Véase allí, en el comentario del Ramaz, y medítese bien.

והנה מה שלמעלה במדרגה שם הפגם יותר פ"י שמי שנשמטו גבוה אזי פוגם החטא בהבטלו מועשה טוב ושאינו עובד אלקים, ויותר גדול הנפילה שלו מהעון של איש ההמוני שאינו סור מרע.

Ahora bien, cuanto más elevado es el nivel, mayor es allí el daño. Es decir: cuando alguien cuya alma es elevada permanece inactivo respecto de «hacer el bien» y no es «quien sirve a D'os», el pecado causa un daño, y su caída es mayor que [la que provoca] el pecado de una persona común que no «se aparta del mal».

דהנה כתיב כי האדם עץ השדה ופ"י בוהר ח"ג [חלק ג] (דרי"ב ב') שבח"י שורש נשמת האדם הוא בחי' עץ דהוא שדה אשר ברכו ה' כו' ע"ש ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות].

Pues está escrito: «Porque el hombre es un árbol del campo», y se explica en el Zóhar, parte III (202b), que la raíz del alma de la persona es el nivel de un árbol de «aquel campo que Havaia ha bendecido», etc. Véase allí, y en el comentario del Ramaz.

והנה עד"מ עץ עושה פרי שיש בו פירות שלמטה סמוך לארץ ויש בו פירות שלמעלה גבוה מעל גבוה

Ahora bien, a modo de analogía, un árbol frutal tiene frutos abajo, cerca del suelo, y también frutos arriba, muy elevados.

והנה הפירות שלמעלה עם שהם עליונים יותר אך כשהם נופלים למטה ע"י שבא הרוח ועוקרתן

Ahora bien, los frutos de arriba, aunque están más elevados, cuando caen abajo —porque viene el viento y los arranca—,

אזי הם נופלים למטה במרחק מהאילן יותר מן אותן הגדילים למטה שאף כשנופלים לארץ אינן נופלין במרחק כ"כ [כל כך] וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מאיגרא רמא לבירא עמיקתא.

entonces caen más lejos del árbol que aquellos que crecen abajo, los cuales, aun cuando caen al suelo, no caen tan lejos; y como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “de un techo alto a un pozo profundo”.

8 ועד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לפי גדולתו היה מפלתו. וכך הוא בענין פירות האילן עץ החיים שהם הנשמות כי הנה ישראל עלו במחשבה ומה שהוא למעלה במדרגה הנפילה הוא למטה יותר.

Y en esta línea dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Según su grandeza fue su caída”. Así sucede también con los frutos del árbol, el Árbol de la Vida, que son las almas: pues Israel surgió en el pensamiento [de D'os], y aquello que está en un nivel más elevado, su caída es más baja.

וכמ"כ [וכמו כן] הוא ג"כ בענין שבה"כ [שבירת הכלים] שמעולם התהו שמה ששרשי למעלה גבוה יותר לכן נפל למטה יותר שלכן הצומח מחיה הבעל חי.

Y lo mismo sucede con la ruptura de las vasijas (shevirat hakeilim) del Mundo de Tohu: cuanto más elevada era su raíz, más abajo cayó. Por eso el vegetal da vida al animal,

9 והבעל חי את המדבר. כי בשרשן היו גבוהים יותר שלכך כשנפלו נפלו למטה יותר כו' עמ"ש מזה בד"ה ראשי המטות.

y el animal [da vida] al ser hablante: pues en su raíz eran más elevados; por eso, cuando cayeron, cayeron más abajo, etc. Véase lo escrito sobre esto en el discurso que comienza “Las cabezas de las tribus”.

ולכן הפגם של הנשמה העליונה מי שהוא ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] מה שפוגם בועשה טוב גדול עונו יותר מן העון ממש של הע"ה [העם הארץ]

Por lo tanto, en cuanto a la mancha de un alma elevada —la de un erudito de la Torá—, cuando este incurre en una falta en el “hacer el bien”, su pecado es mayor que la transgresión efectiva de una persona ignorante (am haáretz).

וכן משמע בגמרא (יומא פרק יוהכ"פ [יום הכפורים] דפ"ו ע"א) כגון **אנא דמסגינא כו' ע"ש**. ולכן צ"ל התשובה בועשה טוב גדולה יותר.

Y esto también se desprende de la Guemará (Yomá, capítulo "Yom HaKipurim", 86a): "Como yo, si camino...", etc. Véase allí. Por lo tanto, la teshuvá por "hacer el bien" debe ser mayor.

ואין סתירה לזה ממשארז"ל [ממה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **עבר אדם על מ"ע [מצות עשה] ושב לא זו משם עד שמוחלין לו מה שאין כן בל"ת [בלא תעשה] דתשובה תולה ויוה"כ [יום הכפורים] מכפר דנמצא לכאורה שעל מצות עשה אין צריך תשובה כ"כ [כל כן]**

Y no hay contradicción con esto en lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Si una persona transgredió un precepto positivo e hizo teshuvá, no se va de allí hasta que la perdonan"; no ocurre así con una prohibición, pues la teshuvá deja en suspenso [el castigo] y Yom Kipur expía. De esto parecería, a primera vista, que por un precepto positivo no se necesita tanta teshuvá

כמו על ל"ת [לא תעשה], דכבר נתבאר זה באגה"ת [באגרת התשובה] דמ"ש רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] **לא זו משם עד שמוחלין לו היינו שמוחלין לו העונש אבל מ"מ האור נעדר כו' ולכן אין ללמוד משם שום קולא למ"ע [למצות עשה] כו' ע"ש**.

como por una prohibición. Pues esto ya fue explicado en Igueret HaTeshuvá: lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, "no se va de allí hasta que lo perdonan" significa que se lo perdona del castigo, pero, aun así, la luz sigue ausente, etc.; por lo tanto, no se puede deducir de allí ninguna indulgencia respecto de los preceptos positivos, etc. Véase allí.

אבל כדי שיעשה תשובה שיתמלא גם האור שחסר בביטול מ"ע [מצות עשה] ע"ז צריך לעשות תשובה עצומה ממעמקים קראתיך כו'

Pero para hacer teshuvá de modo que también se colme la luz que faltó por descuidar un precepto positivo, es preciso hacer una teshuvá inmensa: "Desde las profundidades te he llamado", etc.

ותשובה זו הוא ענין הבקשה בתפלה בא"י [ברוך אתה ה'] פ"י שהבקשה של התשובה שעל העדר ועשה טוב היינו שהוא להתקשר ולהדבק בשם הוי' שהוא סוכ"ע ובחי' מקיף כו'

Y esta teshuvá consiste en la petición de la plegaria: "Bendito eres Tú, Havaiá". Es decir, la petición de la teshuvá por la falta de "hacer el bien" consiste en vincularse y apegarse al Nombre Havaiá, que es sovev kol almin y el nivel de lo abarcador (makif), etc.;

והוא למעלה מבחי' אלקינו שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין], והיינו כי מ"ע [מצות עשה] ומצות ל"ת [לא תעשה] תלויים בשם הוי' ע"כ להמשיך האור הנמשך ע"י המצות זהו ענין להדבק בשם הוי' ממש.

y está por encima del nivel de “nuestro D'os”, que es el nivel de memalé kol almin. Esto se debe a que los preceptos positivos y las prohibiciones dependen del Nombre Havaíá; por lo tanto, hacer descender la luz que se atrae mediante los mitzvot consiste en apegarse al Nombre Havaíá mismo.

10 ועל דרך מה שנתבאר באגה"ת [באגרת התשובה] שם פ"ח [פרק ח'] ומאחר שרוח עברה ותטהרם אזי תוכל נפשו לשוב עד הוי' ב"ה ממש ולעלות מעלה מעלה למקורה ולדבקה בו ית' ביחוד נפלא

Y esto sigue la línea de lo explicado allí, en Igueret HaTeshuvá, capítulo 8: “Y una vez que ‘un viento pasó y los purificó’, su alma podrá entonces retornar ‘a Havaíá’, bendito sea Él, mismo, y ascender cada vez más alto hasta su fuente, y unirse a Él, bendito sea, en una unión maravillosa,

כמו שהיתה מיוחדת בו ית' בתכלית היחוד בטרם שנפחה ברוח פיו ית' כו' ע"ש והיינו כמו שהיתה כלולה בשם הוי' ממש

tal como estaba unida a Él, bendito sea, en una unión perfecta antes de ser exhalada por el aliento de Su boca, bendito sea, etcétera”. Véase allí. Es decir, tal como estaba incluida en el Nombre Havaíá mismo.

(והנה לפי מה שכתוב לעיל דגם פי' אלקינו היינו ענין הוי' אלקינו כי חלק הוי' עמו.

(Ahora bien, según lo escrito arriba, que también el significado de “nuestro D'os” es el concepto de “Havaíá, nuestro D'os”, pues “la porción de Havaíá es Su pueblo”,

א"כ מהו ההפרש בין בחי' הא' לבחי' זו הב' שהוא להדבק בשם הוי' ממש. אך הענין ע"פ מ"ש סד"ה ידבר אלקים כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם.

si es así, ¿cuál es la diferencia entre el primer nivel y este segundo, que consiste en unirse al Nombre Havaíá mismo? La explicación, sin embargo, sigue lo escrito al final del discurso que comienza “Y Elokim habló”, etcétera, acerca del versículo: “Pero por Mi Nombre Havaíá no fui conocido por ellos”.

דהפי' בחי' שם הוי' קודם שבא לידי גילוי במדות כו' עד וכך היתה כוונת יעקב בתפלתו והיה הוי' לי לאלקים פי' הוי' לבדו הוא בעצמו יהיה לי בבחינת אלקים כו'.

Pues el significado es el nivel del Nombre Havaíá antes de que se revele en los atributos emocionales (midot), etcétera, hasta lo siguiente: “Y esta fue la intención de Yaakov en su plegaria: ‘Y Havaíá será mi D'os’; es decir, Havaíá solo, Él mismo, será para mí en el nivel de Elokim”, etcétera.

ועוד י"ל [יש לומר] ע"ד שיש ב' שילובים שילוב הוי' באדי ואזי שם אדי' גובר וזהו הבחינה הא'. אמנם שילוב אדי' בהוי' אזי שם הוי' גובר וזהו הבחי' הב' דכאן.

También puede explicarse siguiendo la idea de que hay dos entrelazamientos: en el entrelazamiento de Havaíá en Ado-nai, prevalece el Nombre Ado-nai, y este es el primer nivel; pero en el entrelazamiento de Ado-nai en Havaíá, prevalece el Nombre Havaíá, y este es el segundo nivel aquí.

והנה ענין תשובה זו בועשה טוב שיהיה עושה המצוה בשמחה וטוב לב ולא מצות אנשים מלומדה. ועיין מ"ש ע"פ אסרי לגפן בענין כבס ביין לכושו כו' ומ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] כו':

Ahora bien, esta teshuvá, en "hacer el bien", consiste en que uno cumpla la mitzvá con alegría y buen ánimo, y no como "un mandamiento de hombres aprendido de memoria". Véase también lo escrito sobre "Atando su pollino a la vid", respecto de "Lava su vestidura en vino", etcétera, y lo escrito en el discurso que comienza "Por tanto, di a los hijos de Israel", etcétera.)

11 קיצור פי' מבדילים באגה"ת [באגרת התשובה] פ"ד ובר"ח [ובראשית חכמה] שער הענוה פ"ו אלכיש שמים קדרות. יעקב חבל. ונקה.

Resumen. El significado de "separan" en Igueret HaTeshuvá, capítulo 4, y en Reshit Jojmá, Shaar HaAnavá, capítulo 6. "Visto los cielos de negrura". "Yaakov es la cuerda". "Y limpia".

והתשובה הב' בועשה טוב. בחי' טוב מחבר סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין]. עובד אלקים. עץ השדה. ותשובה זו ליכלל בשם הוי' ממש ועשיות המצות בשמחה כו':ג

Y la segunda teshuvá, en "haz el bien". El nivel de "bien" une sovev kol almin y memalé kol almin. "El que sirve a D'os". "Un árbol del campo". Y esta teshuvá consiste en quedar incluido en el Nombre Havaíá mismo; y en cumplir las mitzvot con alegría, etc. 3.

והתשובה השלישית היא שאע"פ [שאף על פי] שהוא סור מרע בתכלית וגם ועשה טוב בתכלית אזי התשובה גדולה יותר והוא

Y la tercera teshuvá es la siguiente: aunque uno "se aparte del mal" por completo y también "haga el bien" por completo, entonces la teshuvá es aún mayor; y es

כדכתיב (מלאכי ג' ז') שובו אלי ואשובה אליכם פי' כמ"ש במ"א בפ"י כל ימיו בתשובה, דאין ר"ל [רוצה לומר] על עבירות ח"ו [חס ושלום] דא"כ מהו כל ימיו

como está escrito (Malaji 3:7): “Retornen a Mí, y Yo retornaré a ustedes”. El significado es como se explica en otro lugar acerca del sentido de “todos sus días en teshuvá”: que no se refiere a los pecados, D'os libre, pues, de ser así, ¿qué significaría “todos sus días”?

אלא התשובה היא על הריחוק כי אף שהוא עושה טוב ומקיים המצוות עכ"ז [עם כל זה] יכול להיות עדיין בבחי' יש ודבר

Más bien, la teshuvá es por el distanciamiento: pues, aunque uno haga el bien y cumpla las mitzvot, aun así puede seguir en el nivel de una existencia autónoma (yesh) y una entidad.

וגם אפילו אהבה עדיין הוא בבחינת יש מי שאוהב ועיקר התשובה הוא כמו שכתוב והרוח תשוב אל האלקים כו' דהיינו שירצה לשוב למקורו ושרשו בחי' ישראל עלה במחשבה.

E incluso el amor sigue estando en el nivel de yesh: hay alguien que ama. Y la esencia de la teshuvá es como está escrito: “Y el espíritu retornará a Elokim”, etc.; es decir, que desee retornar a su fuente y raíz, al nivel de “Israel surgió en el pensamiento”.

12 והיינו שירצה ליכלל ולדבק בעצמות אור א"ס ב"ה שהוא למעלה מעלה מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע שאינו בגדר עלמין כלל כו'.

Es decir, que desee ser incluido en la esencia misma de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, que está muy, muy por encima del nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin) y de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), pues no está en absoluto dentro de los límites de los mundos, etc.

וכמאמר המתנשא מימות עולם. ועד"ז נאמר בקריעת ים סוף עד יעבור עמך הוי' פי' למעלה משם הוי',

Y como dice la expresión: “Que está exaltado desde los días del mundo”. En este mismo sentido, se dice en la Partición del Mar de los Juncos: “Hasta que pase Tu pueblo, Havaíá”; es decir, por encima del Nombre Havaíá.

כי שם הוי' יו"ד חכמה כו' ונק' סוכ"ע ובק"ס [ובקריעת ים סוף] היה הגילוי מלמעלה מעלה מבחי' סוכ"ע שעיי"ז הפך ים ליבשה שעלמא דאתכסיא בא באתגליא ממש כו',

Pues el Nombre Havaíá —la yud es Jojmá, etc.— es llamado sovev kol almin; y en la Partición del Mar la revelación provino de muy por encima del nivel de sovev kol almin. Por medio de ello, “convirtió el mar en tierra seca”: el mundo oculto llegó a manifestarse verdaderamente, etc.

ועייד מ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' שלח (דקנ"ח ב') ע"פ היש ה' בקרבנו אם אין שבח"י אין הוא ע"ק [עתיקא קדישא] שלמעלה משם הוי' כו'.

Y en este mismo sentido, lo escrito en el Zóhar, parte III, Parshas Shelach (158b), acerca de “¿Está Havaia en medio de nosotros, o no (ayin)?”: el nivel de Ayin es Atika Kadisha (el Santo Anciano), que está por encima del Nombre Havaia, etc.

והנה שרש נשמות ישראל הוא מבחינה זו כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] דע מאין באת כו' אין מזל לישראל כו' ונוזלים מן לבנון אתי מלבנון כלה.

Ahora bien, la raíz de las almas de Israel proviene de este nivel, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Sabe de dónde (me'ayin) viniste”, etc.; “Israel no tiene (ein) mazal”, etc.; y “manantiales que fluyen del Líbano”; “Conmigo desde el Líbano, novia”.

13 וזהו ענין תשובה עצומה זו שירצה לשוב וליכלל בעצמות אור א"ס ב"ה ממש. וזהו שובו אלי אלי ממש.

Y este es el sentido de esta teshuvá tan poderosa: que desee retornar e incluirse en la esencia misma de la Luz Infinita, bendito sea Él. Y esto es “Retornen a Mí”: a Mí mismo.

ועיין בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] דבחינת יחידה שבנפש בו מתלבש הניצוץ אלקי ממש זהו דוגמת הכתר שנק' יחידה ובו מלוכש בחי' תחתונה שבמאציל כו' ע"ש.

Véase Etz Chaim, Sha'ar 41, capítulo 3: en el nivel de Yejidá del alma está investida la chispa divina misma. Esto es análogo a Kéter (la Corona), que es llamado Yejidá y en el que está investido el nivel inferior del Emanador, etc. Véase allí.

ואם כן תשובה זו היינו שישוב ויכלל בבחינת שרשו שהוא הכתר א"א וע"י וזהו תשובה הג' דבחי' נשמה שישוב ויכלל בשרשו בחי' חיה יחידה כו'.

Si es así, esta teshuvá consiste en que retorne y se incluya en el nivel de su raíz, que es Kéter, Arij Anpín y Atik Yomín. Y esta es la tercera teshuvá, del nivel de Neshamá: que retorne y se incluya en su raíz, el nivel de Jayá [y] Yejidá, etc.

14 והנה תשובה זו היא אל בחינת התורה. שהתורה נקרא משל הקדמוני שהיא משל ולבוש לבחינת קדמונו של עולם מה שאינו בגדר עלמין כלל

Ahora bien, esta teshuvá se dirige al nivel de la Torá. Pues la Torá es llamada «la parábola del Anciano» (mashal hakadmoni), porque es una parábola y una vestidura para el nivel del Anciano del mundo (Kadmono shel olam), aquello que no está en absoluto dentro de los límites de los mundos,

שהוא עצמות אור א"ס ממש, וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה דוד זמירות קרית להו ועמ"ש בד"ה ואהיה אצלו אמון.

que es la esencia misma de la Luz Infinita; como se explicó en Iggeret HaKodesh, en la sección que comienza «David, las llamaste canciones», y véase lo escrito en el discurso que comienza «Y yo estaba junto a Él como un niño criado».

ולכן ארז"ל [אמר רבותינו זכרונם לברכה] (סנהדרין צ"ט ב') כל העוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה.

Por eso nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron (Sanhedrín 99b): «Quien se dedica a la Torá hace la paz en la familia de arriba y en la familia de abajo».

ופי' בפמליא של מעלה מבואר במ"א דהיינו שמחבר בחי' סוכב וממלא כו' לפי שהיא המשכת בחי' עליונה יותר מסוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] כו'.

El significado de «en la familia de arriba» se explica en otro lugar: significa que une los niveles de sovev y memalé, etc., pues esto consiste en atraer un nivel superior a sovev kol almin y memalé kol almin, etc.

15 ועיין מה שכתוב סד"ה ביום השמיני עצרת בענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. וגם שע"י המצות ההמשכה הוא בבחי' מקיף

Y véase lo escrito al final del discurso que comienza «En el octavo día, una asamblea», acerca de la cuestión de «Grande es el estudio, pues conduce a la acción». Además, por medio de las mitzvot, la atracción se produce en el nivel de una [luz] circundante (makif),

אבל ע"י התורה נמשך הגילוי בבחינת פנימיות וכמ"ש ותורתך בתוך מעי. בקרבך קדוש וארז"ל [ואמר רבותינו זכרונם לברכה] כאלו קדוש שורה בתוך מעיו.

pero por medio de la Torá la revelación desciende en el nivel de la dimensión interior (pnimiut), como está escrito: «Y Tu Torá está dentro de mis entrañas». «En medio de ti está el Santo», y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: «como si el Santo habitara dentro de sus entrañas».

16 וזהו ג"כ ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] מדרש איכה בתחלתו ויתר הקב"ה על עבודת כוכבים ועל ג"ע [גילוי עריות] וש"ד [ושפיכות דמים] ולא ויתר על מאסה של תורה.

Y este es también el sentido de la enseñanza de nuestros Sabios, de bendita memoria, en Midrash Eichah, al comienzo: “El Santo, bendito sea, pasó por alto la idolatría, las relaciones prohibidas y el derramamiento de sangre, pero no pasó por alto el desprecio por la Torá”.

דהנה כמו שיש באדם אברים החיצונים ואברים הפנימים אשר החיות ממש תולה בהם מה שאין כן באברים החיצונים שאף על פי שיחתוך ידו יוכל לחיות רק שיהיה בעל מום

Pues, así como la persona tiene miembros externos y órganos internos, de los cuales depende la vida misma —lo que no ocurre con los miembros externos, pues aunque le corten la mano puede vivir, solo que quedará mutilado—,

אבל באברים הפנימים אפילו ע"י נקב לבד שתינקב הריאה או קרום של מוח הוא טריפה ואינו יכול לחיות לפי שעיקר הנשמה והחיות תולה בהם, כן למעלה המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא שהם בחי' כלים ואברים החיצונים

pero, en el caso de los órganos internos, incluso una mera perforación —si se perfora el pulmón o la membrana del cerebro— lo convierte en una treifá (con un defecto mortal) y no puede vivir, porque la esencia del alma y la fuerza vital dependen de ellos; así también, arriba, las mitzvot son llamadas “los 248 miembros del Rey”, que corresponden al nivel de vasijas y miembros externos,

אבל התורה שהיא חכמתו ית' היא כלי ואבר הפנימי ממש שאור א"ס אינו מלובש אלא בחכמה דוקא וע"כ לא ויתר כו'.

pero la Torá, que es Su sabiduría, bendito sea, es verdaderamente un órgano y una vasija internos, pues la Luz Infinita (Or Ein Sof) se inviste específicamente solo en Jojmá (sabiduría); y por eso no pasó por alto, etc.

17 וזהו מה שכתוב במתן תורה אנכי הוי' אלקיך פי' הוי' אלקיך היינו סוכי' וממכ"ע [וממלא כל עלמין], אבל אנכי מי שאנכי הוא עצמות אור א"ס שלמעלה גם מסוכי'ע

Y esto es lo que está escrito en la Entrega de la Torá: “Yo soy Havaia, tu D'os”. El significado es que “Havaia, tu D'os” alude a sovev kol almin y memalé kol almin; pero “Yo” (Anoji), es decir, “Quien soy Yo”, es la esencia misma de la Luz Infinita, que está incluso por encima de sovev kol almin;

והוא המתגלה ונמשך להיות הוי' אלקיך ממש שבחי' שם הוי' זה נמשך מבחי' אנכי ממש וכמ"ש ממעמקים קראתיך הוי'.

y es precisamente esa esencia la que se revela y desciende para ser realmente “Havaia, tu D'os”, pues este nivel del Nombre Havaia desciende del nivel de Anoji mismo; como está escrito: “Desde las profundidades te he llamado, Havaia”.

ממעמקים היינו מעצמות אור א"ס ממש שמשך נמשך להיות הוי' אלקיך ממש על ידי עסק התורה שהיא גם כן מבחי' עומק כמ"ש מאד עמקו מחשבותיך.

“Desde las profundidades” significa desde la esencia misma de la Luz Infinita, de la cual desciende para ser realmente “Havaia, tu D'os”, por medio de la ocupación en la Torá, que también proviene del nivel de la profundidad, como está escrito: “Tus pensamientos son muy profundos”.

וכמ"ש ברבות סדר ויקרא ס"פ ג' אשרי אדם שיש בו דברי תורה ושמורים בידו כו'

Y como está escrito en Midrash Rabá, Séder Vayikrá, al final de la sección 3: “Dichosa la persona que tiene palabras de Torá dentro de sí y las conserva en su mano”, etc.;

עליו הכתוב אומר מים עמוקים עצה בלב איש (משלי כ' [כתב]) ואומר ממעמקים קראתיך ואומר תפלה לעני עכ"ל [עד כאן לשונו],

“De él dice el versículo: ‘El consejo en el corazón del hombre es agua profunda’ (Proverbios 20); y dice: ‘Desde las profundidades te he llamado’; y dice: ‘Una oración del pobre’”. Fin de la cita.

והיינו ע"י התשובה תחלה שיהי' [שיהיה] עוסק בתורה לשמה וכמ"ש במ"א בענין הראיני את מראיך השמיעני את קולך כו'.

Y esto se logra primero mediante la teshuvá (retorno), para que se ocupe de la Torá por su propio valor, como se explica en otro lugar a propósito de “Muéstrame tu semblante, déjame oír tu voz”, etc.

וענין על שלא ברכו בתורה תחלה. וענין על תפילתי שתהא סמוכה למטתי. כדי שיהיה עסק התורה אחר הרעותא דליבא בתפלה כו'.

Y este es el sentido de “porque no recitaron primero la bendición sobre la Torá”. Y este es el sentido de “que mi oración esté junto a mi lecho”: para que la ocupación en la Torá tenga lugar después del anhelo del corazón (re'uta deliba) en la oración, etc.

וזהו ברוך אתה הוי' אלקינו פי' אתה היינו מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מבחי' שם הוי' יומשך להיות הוי' אלקינו ממש:

Y esto es “Bendito eres Tú, Havaíá, nuestro D'os”: “Tú” alude a Su ser y esencia, bendito sea, que están por encima del nivel del Nombre Havaíá; [que estos] desciendan para ser realmente “Havaíá, nuestro D'os”.

18 קיצור. תשובה ג' לעצמות אור א"ס שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] עד יעבור עמך הוי' והיינו ושובו אלי ממש וזהו ע"י עסק התורה. איברים הפנימים וזהו אנכי הוי' אלקיך:

Resumen. La tercera teshuvá (retorno), dirigida a la esencia de la Luz Infinita, que está por encima de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) y de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin): “Hasta que pase Tu pueblo, Havaíá”. Y esto es “Y vuelvan a Mí”, a Mí mismo. Y esto se logra mediante el estudio de la Torá. Los órganos internos. Y esto es “Yo soy Havaíá, tu D'os”.

19 ד והנה כל הג' תשובות הנ"ל נק' בכר כי ג' אותיות בכר הן יחידות עשירות מאות.

4. Ahora bien, las tres teshuvot mencionadas arriba se llaman bejor (primogénito), pues las tres letras de bejor representan unidades, decenas y centenas:

הבי"ת יחידות הכ"ף עשירות הרי"ש מאות והוא כי הנה ג' תשובות הנ"ל הם נגד ג' בחינות נשמות דעשיה יצירה בריאה והן בכלל ג' בחינות נפש רוח נשמה.

la bet representa las unidades, la kaf las decenas y la reish las centenas. Esto se debe a que las tres teshuvot mencionadas arriba corresponden a los tres niveles de las almas de los mundos de Asiá, Yetzirá y Beríá; y estos son, en términos generales, los tres niveles de Néfesh, Rúaj y Neshamá,

שצריך לבררם ולתקנם ולהעלותם למעלה ע"י ג' תשובות הנ"ל, ופי' כי התשובה הא' של סור מרע היא של בחי' נפש ובחינת עשיה

que deben ser refinados, rectificados y elevados mediante las tres teshuvot mencionadas arriba. El significado es el siguiente: la primera teshuvá, la de "apártate del mal", corresponde al nivel de Néfesh y al nivel de Asiá (Acción),

והיא קרובה יותר לחטא גמור מפני שעולם העשיה הוא קרוב למדור הקליפות וחיצונים שהוא היצה"ר [היצר הרע] לכך הנפש דעשיה יכולה לעשות עבירה גמורה וכמ"ש נפש כי תחטא.

y está más cerca del pecado propiamente dicho, porque el Mundo de Asiá está cerca de la morada de las kelipot (cáscaras) y de las fuerzas externas, que constituyen la inclinación al mal. Por eso, el Néfesh de Asiá puede cometer una transgresión propiamente dicha, como está escrito: "Un alma (néfesh) que peque".

20 והתשובה שלו הוא לעקור רצונו מן הרע וע"י עקירת רצונו מעורר לעילא שלא יומשך חיות לחיצונים מרצון העליון כו'.

Y su teshuvá consiste en desarraigar la voluntad del mal; y al desarraigar la voluntad, se despierta Arriba para que la fuerza vital no se extienda a las fuerzas externas desde la Voluntad Suprema, etc.

והתשובה הב' הוא של בחי' רוח ובחינת יצירה. והתשובה הג' היא של בחי' נשמה ולכן צריך לשוב יותר מעומק הלב כי נפילתו גדולה משניהם.

Y la segunda teshuvá es la del nivel de Ruaj y del nivel de Yetzirá (Formación). La tercera teshuvá es la del nivel de Neshamá; por eso, uno debe retornar más, desde lo profundo del corazón, pues su caída es mayor que la de ambas.

וכמו שאמר הה"מ [הרב המגיד] נ"ע [נשמתו עדן] שהמ"ז של צדיקים גמורים פוגמים יותר מעונות חמורות של הע"ה [העם הארץ] וזהו וסביביו נשערה מאד כו'

Y, como dijo el Maguid, de bendita memoria, que el alma descanse en el Edén: los pensamientos extraños de los tzadikim íntegros causan más daño que los pecados graves de los ignorantes. Y esto es: "Y alrededor de Él se desata una gran tormenta (nis'arah)", etc.

(בתילים סי' נ'), וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] מלמד שהקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה (פ' בת' דיבמות קכ"א ב').

(en Salmos, capítulo 50); y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: “Esto enseña que el Santo, bendito sea, es riguroso con quienes están cerca de Él hasta el grosor de un cabello” (el último capítulo de Yevamot, 121b).

ועיין טעם ע"ז בפרדס שער כ"ט שער הטעמים פ"ג [פרק ג'] סד"ה פסק ובת"ז [ובתיקוני זוהר] ריש תקון י"ט (דל"ז ע"א).

Y véase la razón de esto en el Pardes, Sha'ar 29, Sha'ar HaTe'amim, capítulo 3, al final del pasaje que comienza “Pasek”; y en el Tikkunei Zohar, al comienzo del Tikkun 19 (37a).

וזהו ענין ג' אותיות בכר שהם יחידות עשירות מאות כי בבריאה שהוא נשמה הספירות כלולים כל אחד מיו"ד ויו"ד מיו"ד ע"כ הם בבחינת מאות.

Y este es el significado de las tres letras de bejor, que corresponden a unidades, decenas y centenas: pues en Beríá (Creación), que es Neshamá, cada una de las Sefirot está compuesta por diez, y cada grupo de diez, por diez; por eso, corresponden al nivel de las centenas.

וביצירה אינן כלולים רק מיו"ד ובעשיה הם רק בבחינת נקודה לבד, וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"ז פ"ה שבעשיה הוא בחינת נקודה לבד.

Y en Yetzirá están compuestas solo por diez; y en Asiá corresponden únicamente al nivel de un punto, como está escrito en Etz Chaim, Sha'ar 47, capítulo 5: en Asiá, el nivel es solamente el de un punto.

21 וגם בשער הפרצופים שער כ"ט בסופו כתב ענין נקודה ספירה פרצוף כי הספירות דעשיה הם קטנות בתכלית ונק' נקודה בערך הספירה כו' ע"ש.

Y también en Sha'ar HaPartzufim, Sha'ar 29, al final, escribió acerca del concepto de punto, sefirá y partzuf (configuración): que las Sefirot de Asiá son sumamente pequeñas y se las llama “punto” en relación con la sefirá, etc. Véase allí.

וג' אותיות אלו מרומזים ג"כ בענין הברכות ברוך היינו על ג' ההמשכות דאתה הוי' אלקינו כנ"ל ונרמז בתיבת ברך בכורתי ברכתי כו'.

Y estas tres letras también están aludidas en el concepto de las bendiciones: baruj (“bendito”), es decir, las tres emanaciones de “Tú, Havaíá, nuestro D'os”, como se mencionó arriba; y están aludidas en la palabra barej (“bendice”), [como en] “mi primogenitura (bejorati)... mi bendición (birjati)”, etc.

וזהו קדש לי כל בכר שיוגבהו השלשה עולמות בי"ע שהם נר"נ [נפש רוח נשמה] ע"י השלשה בחינות תשובה הנ"ל ויתבררו משבירתן ויתעלו לעולם האצילות.

Y esto es “Conságrame todo primogénito”: que los tres mundos de Beríá, Yetzirá y Asiá, que corresponden a Neshamá, Rúaj y Néfesh, sean elevados por medio de los tres niveles de teshuvá (retorno) mencionados arriba, sean depurados de los efectos de su quebranto y asciendan al Mundo de Atzilut (Emanación).

וזהו לי. ועיין מ"ש ע"פ וארשתיך לי. וזהו יפה שעה אחת בתשובה שיש יתרון לאור מן החושך שנתברר שע"י נתוסף אור כו',

Y esto es “a Mí”. Véase también lo que está escrito sobre “Y te desposaré conmigo”. Y esto es “Una hora de teshuvá es mejor”: hay una ventaja de la luz que surge de la oscuridad que ha sido depurada, pues por medio de ello se añade luz, etc.

(ועל ג' תשובות אלו דנר"ן [דנפש רוח נשמה] י"ל [יש לומר] שאמרו לא זו מחבבה עד שקראה בתי. עד שקראה אחותי. עד שקראה אמי.

(Y acerca de estas tres teshuvot de Néfesh, Rúaj y Neshamá, puede decirse que ellos dijeron: “No cesó de mostrarle afecto hasta que la llamó ‘hija mía’... hasta que la llamó ‘hermana mía’... hasta que la llamó ‘madre mía’”.

וענין יתרון האור מן החשך היינו שע"י שמהפכין חשוכא לנהורא ממשיכים תוספת אור באצילות מבחינת ישת חשך סתרו ומבחינת קדש לי כל בכר נמשך מלמעלה בחינת רכב אלקים רבותיים כו' סולו לרוכב בערבות עיין בזח"ב [בזהר חלק ב'] תרומה)

Y el concepto de “la ventaja de la luz que surge de la oscuridad” es que, al transformar realmente la oscuridad en luz, se atrae luz adicional a Atzilut desde el nivel de “Hizo de la oscuridad Su escondite”; y desde el nivel de “Conságrame todo primogénito” se atrae desde arriba el nivel de “El carro de D'os son miríadas”, etc., “Exalten a Aquel que cabalga sobre los cielos”. Véase en el Zohar, Parte II, Terumá.)

(קס"ה ב') ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם והוא ג"כ המשכה מבחינת נר"נ [נפש רוח נשמה] שלמעלה מאצילות עיין בע"ח [בעץ חיים] שער א"א פ"ד.

(165b), y en el Ramaz allí. También es una emanación desde el nivel de Néfesh, Rúaj y Neshamá que está por encima de Atzilut; véase en Etz Chaim, Sha'ar Arij Anpín, capítulo 4.

וזהו ענין אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] פינחס (דרמ"ז ע"א ודרכ"ו ע"ב) בענין נהר כבר.

Y esto es el concepto de “Si Él dirigiera Su corazón hacia él, recogería hacia Sí su espíritu (Rúaj) y su alma (Neshamá)”; véase también en el Zohar, Parte III, Pinjás (247a y 226b), acerca del concepto del “río Kvar”.

וכ"ז [וכל זה] היינו ע"י שלוקח הבכורה ממנו כי עשו היה בכור וכמ"ש בד"ה ראה ריח בני ובד"ה בשלח פרעה וזהו ענין שיצא ראשון כו' ע"ש היטב.

Y todo esto se logra tomando de él la primogenitura, pues Esav era el primogénito, como se explica en el discurso que comienza “Mira, el aroma de mi hijo” y en el discurso que comienza “Cuando el Faraón envió”; y este es el significado de que haya salido primero, etc. Véase allí detenidamente.

וצריך ליקח ממנו בכורתו ע"י התשובות הנ"ל פ"י בעקירת הרצון מתאוות עוה"ז הן בסור מרע.

Y es necesario tomar de él su primogenitura mediante las teshuvot mencionadas anteriormente; es decir, arrancando la voluntad de los deseos de este mundo, tanto en el aspecto de “apártate del mal”.

22 וזהו קדש לי קדש א"ע [את עצמו] במותר לך. והן ברצונו וחפצו בועשה טוב ובעסק התורה. שע"ז העקירת הרצון נוטל ממנו בכורתו ממש.

Y esto es “Conságrame”: “Santificate en lo que te está permitido”. Y esto consiste en poner su voluntad y su deseo en “hacer el bien” y en dedicarse al estudio de la Torá. Pues, mediante este desarraigo de la voluntad, le quita su misma primogenitura.

כי הנה היצה"ר [היצר הרע] והקליפות הם מקבלים ג"כ חיות מרצון העליון שאל"כ [שאם לא כן] לא היה להם חיות ואדרבה הם מגביהים א"ע [את עצמו] לינק למעלה מההשתלשלות מבחינת רב חסד אשר שם נאמר ואם צדקת כו' ורבו פשעיך כו'.

Pues el instinto del mal y las kelipot (cáscaras) también reciben fuerza vital de la Voluntad Suprema, ya que, de lo contrario, no tendrían fuerza vital; al contrario, se elevan para nutrirse por encima de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), del nivel de "abundante en bondad", acerca del cual se dice: "Si eres justo...", etc., "y son muchas tus transgresiones...", etc.

23 וזהו אם תגביה כנשר כמ"ש במ"א בד"ה ויאבק איש וכאשר האדם הוא מסלק רצונו מתאוות עוה"ז

Y esto es "Aunque te eleves como el águila", como se explica en otro lugar, en el discurso que comienza "Y un hombre luchó". Y cuando la persona retira su voluntad de los deseos de este mundo,

שאינו רוצה בהם כלל מעורר כמ"כ [כמו כן] למעלה שיסתלק מהם רצון ה' מלהשפיע להם אור וחיות מבחינת רב חסד כו' כ"א בבחי' צמצום כדי חיותן כו'.

de modo que no los desea en absoluto, también despierta Arriba que la voluntad de D'os se retire de ellos y deje de otorgarles luz y fuerza vital desde el nivel de "y abundante en bondad", etc., [dán-
doles] solo de manera restringida, lo suficiente para su existencia, etc.

24 והכח הזה היינו לפי שישראל עלו במחשבה ולכן אפילו כשבחי' ואני בתוך הגולה הוא על נהר כבר בחי' מחשבה הקדומה.

Y este poder se debe a que Israel se elevó en el pensamiento [de D'os]; por eso, incluso cuando se encuentra en el nivel de "Y yo estaba entre los exiliados", está "junto al río Kevar", el nivel del pensamiento primordial.

וזהו ה' צלך כצל שהוא פונה אחר האדם כך הוא ית' כביכול צל שלך עד שעיי"ז שהאדם מסלק רצונו מהרע מעורר כן למעלה ממש.

Y esto es "Havaia es tu sombra": así como la sombra sigue a la persona, así también Él, bendito sea, es, por así decirlo, tu sombra; tanto es así que, cuando una persona aparta su voluntad del mal, despierta lo mismo Arriba, literalmente.

25 ובמה שמשים רצונו וחפצו בועשה טוב גורם למעלה גילוי פנימית רצון העליון בע"ס [בעשר ספירות] דקדושה כו'.

Y al dirigir su voluntad y deseo a “hacer el bien”, provoca arriba la revelación de la dimensión interior de la Voluntad Suprema en las Diez Sefirot de santidad, etc.

וענין עקירת הרצון היינו מ"ש בא אחיך במרמה פי' שלא יהיה האחוה והדביקות בעניני עוה"ז אכילה ושתיה בהתקשרות אמיתית כ"א במרמה ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כאילו כפאו כו'

Y el asunto de desarraigar la voluntad es lo que está escrito: “Tu hermano vino con astucia”; es decir, la hermandad y el apego a los asuntos de este mundo —comer y beber— no deben ser con un apego verdadero, sino solo “con astucia”, según la expresión de nuestros Sabios, de bendita memoria: “como si lo hubieran obligado”, etc.;

שיהיה זה ירידה אצלו אלא שמכוין רק בכדי לברר בירורים והיינו שאוכל בכדי שיתפלל בכח האכילה כו'. (וכמ"ש בש"ע א"ח [אורח חיים] ס"י רל"א):

de modo que eso sea para él un descenso, pues solo tiene la intención de realizar refinamientos (birurim); es decir, come para poder rezar con la fuerza que le proporciona la comida, etc. (Como está escrito en el Shulján Aruj, Oraj Jaim, sección 231).

26 קיצור ג' תשובות נר"נ [נפש רוח נשמה] והם יחידות עשירות מאות נקודה ספירה פרצוף. והיינו ב"ע וקדש לי שיובררו עי"ז ויוכללו באצילות. ופי' קדש ע"י שעוקר רצונו כמ"כ [כמו כן] מעורר למעלה.

Resumen. Tres teshuvot: Néfesh, Rúaj y Neshamá; y corresponden a unidades, decenas y centenas; punto, sefirá y partzuf; es decir, Beríá, Yetzirá y Asiá. Y “Santifica para Mí”: que mediante esto sean depuradas e incluidas en Atzilut. Y el significado de “Santifica”: al desarraigar su voluntad, también despierta arriba.

ועי"ז ממשיך תוספת ויתרון אור לרכ"ב בערכות רכב אלקים נהר כבר כו'. והיינו ע"י התשובה נמשך מזה ג' בחינות בתי אחותי אמי כו':

Y mediante esto atrae luz adicional y superior para “Aquel que cabalga sobre los cielos”, “el carro de D'os”, “el río Kever”, etc. Es decir, mediante la teshuvá se atraen de esto tres niveles: “Mi hija”, “Mi hermana”, “Mi madre”, etc.

27 ה וזהו מה טובו אוהליך יעקב. פ"י הב' תשובות של סור מרע ועשה טוב הם בחינת יעקב יו"ד עקב כי הם בחי' מעשה להיות סור מרע ועשה טוב שע"י ממשיך היו"ד בבחי' עקב.

5. Y esto es: "¡Cuán buenas son tus tiendas, Yaakov!". El sentido es que las dos teshuvot de "apártate del mal" y "haz el bien" corresponden al nivel de Yaakov, yud-akev (una yud y un talón), pues son el nivel de la acción: apartarse del mal y hacer el bien. Por medio de ello, se atrae la yud al nivel del talón.

28 וגם יעקב בכל מקום היינו ז"ת [ז' תחתונות] וישראל לי ראש הוא בחינת מוחין ג' ראשונות וכמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ס"פ ויצא והנה בכ"מ [בכל מקום] הז"ת [הז' תחתונות] נקי בשם יעקב כו' וז"ת [ו"י תחתונות] הוא בחי' רוח ונפש.

Y también "Yaakov", en todas partes, significa las siete Sefirot inferiores, mientras que "Yisrael", li rosh ("una cabeza para Mí"), es el nivel del intelecto (mojin), las tres primeras Sefirot, como está escrito en el Likkutei Torah [del Arizal], al final de Parashat Vayetzei: "Ahora bien, en todas partes las siete Sefirot inferiores son llamadas con el nombre de Yaakov", etc. Y las siete Sefirot inferiores corresponden al nivel de Ruaj y Néfesh,

וג"ר [וג' ראשונות] הוא נשמה וע"כ ב' תשובות הראשונות דנפש ורוח הם בחינת יעקב וזהו ויעקבני זה פעמים היינו ב' תשובות הנ"ל.

y las tres primeras Sefirot corresponden a Neshamá. Por eso, las dos primeras teshuvot, la de Néfesh y la de Ruaj, son el nivel de Yaakov; y esto es "Me ha suplantado (vaya'akveini) estas dos veces": es decir, las dos teshuvot mencionadas anteriormente.

29 ונקי אוהליך אהל הוא בחינת מקיף כי ע"י המצות נמשכים מקיפים אבל עדיין אין מתלבש בתוכו בבחינת פנימיות ממש שלהיות ההמשכה בפנימיות ממש הוא ע"י התורה.

Y son llamados "tus tiendas": una tienda es el nivel de una luz circundante (makif), pues mediante las mitzvot se atraen luces circundantes, pero esta todavía no se reviste en su interior en el aspecto de la dimensión interior (pnimiut) propiamente dicha; pues la atracción hacia el interior propiamente dicho se logra mediante la Torá.

וכנודע מענין קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שע"י המצות נעשה בחי' קדושין שהוא רק המשכת אור מקיף מבחי' סוכ"ע וכמו טבעת קדושין כו'

Como es sabido por el tema de "Santifícanos con Tus mitzvot y concédenos nuestra porción en Tu Torá": mediante las mitzvot se produce el nivel de kidushín (desposorio), que consiste únicamente en atraer una luz circundante del nivel de sovev kol almin, como el anillo de desposorio, etc.;

ועי' התורה הוא ההמשכה בבחינת פנימית ביום חתונתו זו מתן תורה המשכת טפת ח"ע [חכמה עילאה] כו'.

y mediante la Torá la atracción se realiza en el nivel interior: “el día de su boda”, que es la Entrega de la Torá, la atracción de la gota de la Jojmá superior (Jojmá Ilaá), etc.

30 והנה עי' סור מרע נמשך שיהי' [שיהיה] בחינת אלקינו ועי' ועשה טוב בחינת גילוי שם הוי'.

Ahora bien, mediante “apártate del mal” se atrae el nivel de “nuestro D'os”, y mediante “haz el bien”, el nivel de la revelación del Nombre Havaiá.

אכן גילוי זה בבחי' מקיף ואוהל. וזהו ויעקב איש תם יושב אוהלים היינו ב' אוהלים הנ"ל דהמשכת דהוי' אלקינו כו'.

Sin embargo, esta revelación está en el nivel de una [luz] circundante (makif) y de una tienda. Esto es lo que significa “Y Yaakov era un hombre íntegro, que habitaba en tiendas”: es decir, las dos tiendas mencionadas antes, correspondientes a la atracción de “Havaiá, nuestro D'os”, etc.

ופי' מה טובו היינו כשהוא בבחינת מ"ה [שם מ"ה] וביטול ואינו נראה ליש. וכמ"ש והצנע לכת עם אלקיך

Y el significado de “¿Qué (mah) hermosas!” es que él se encuentra en el nivel de mah (“qué”) y de autoanulación (bitul), y no se presenta como un yesh (algo); como está escrito: “Y anda humildemente con tu D'os”,

אזי הם טובו כדכתיב כי טוב ארוז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כי טוב לגנוז, היינו בחינת והצנע לכת כו' entonces son “hermosas”, como está escrito: “que era bueno”; nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: “que era bueno ocultarlo”. Esto alude al nivel de “anda humildemente”, etc.

(וכמ"ש במ"א שהחסדים המכוסים הוא בחינת עץ החיים ומהחזה ולמטה ששם התגלות נקי עה"ד [עץ הדעת] כו' ועמ"ש בביאור דאלה מסעי בענין מ"ב מסעות כו') ועמ"ש בד"ה יכל הוא בענין אבי כל יושב אהל כו'.

(Y como se explica en otro lugar, los Jasadim cubiertos corresponden al Árbol de la Vida, mientras que desde el pecho hacia abajo, donde hay revelación, se lo llama el Árbol del Conocimiento, etc.; y véase lo escrito en la explicación de “Estos son los viajes”, acerca de los cuarenta y dos viajes, etc.) Y véase lo escrito en el discurso que comienza “Yaval fue”, acerca de “el padre de todos los que habitan en tiendas”, etc.

משכנותיך ישראל. פ"י שבבחינת ישראל הוא שוכן בבחי' פנימית ממש ולא בבחי' אהל ומקיף לבד.

"Tus moradas, Israel": esto significa que, en el nivel de Israel, Él mora en un nivel verdaderamente interior, y no solamente en el nivel de una tienda y una [luz] circundante.

והיינו ע"י עסק התורה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] משחרב בהמ"ק [בית המקדש] אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א [ד' אמות] של הלכה. נמצא שהתורה היא בחינת השראה פנימית כמו ושכנתי בתוכם.

Esto se logra mediante el estudio de la Torá, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Desde que fue destruido el Templo, el Santo, bendito sea, no tiene en Su mundo sino los cuatro codos de la halajá". De ello resulta que la Torá corresponde a una presencia interior, como en "Y moraré dentro de ellos".

31 וזהו ענין ישראל לי ראש שבראש הוא גילוי המוחין. וכללות חיות הנפש בבחינת פנימית. מה שבשאר

האברים הוא רק בבחי' מקיף

Y este es el significado de «Israel, li rosh» («una cabeza para Mí»): en la cabeza se revela el intelecto (mojin), y la fuerza vital del alma en su conjunto está allí en el nivel interior; mientras que en los demás miembros solo está en el nivel de una [luz] circundante,

כמו המחשבה שהיא מאיר גם ברגל שתיכף כשעולה ברצונו ומחשבתו לנענע רגלו תתנענע הרגל וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] שהות כלל.

como sucede con el pensamiento, que también ilumina el pie: en cuanto surge en la voluntad y el pensamiento de la persona mover el pie, este se mueve, sin que se necesite demora alguna.

אין זה אלא מפני שהמחשבה מאירה גם ברגל אבל אעפ"כ [אף על פי כן] הארה זו היא רק בבחי' מקיף שאין הרגל משיג מהות המחשבה. אבל בראש ובמוח מאיר המחשבה בבחינת גילוי בפנימית כו'.

Esto solo se debe a que el pensamiento también ilumina el pie; sin embargo, esta iluminación está únicamente en el nivel de una [luz] circundante, pues el pie no capta la esencia del pensamiento. Pero en la cabeza y en el cerebro el pensamiento ilumina en un nivel de revelación interior, etc.

32 ועד"ז נקי יעקב יו"ד עקב שע"י המעשה מאיר אור הסוכ"ע בבחינת מקיף. אבל ישראל לי ראש ע"י עסק התורה מאיר ומתגלה אור הסוכ"ע בבחי' פנימיות ממש כו'.

Y de la misma manera se lo llama Yaakov, yud-akev, pues mediante la acción la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) brilla en el nivel de una luz circundante; pero [en] Yisrael, li rosh, mediante la dedicación a la Torá, la luz que circunda todos los mundos brilla y se revela en el nivel de la dimensión interior misma, etc.

וזהו ולא יקרא עוד כו' כי שרית עם אלקים פי' שהוא משתרר על שם אלקים ע"ד ותגזר אומר ויקם כו' כנוזכר הענין בזח"ג [בזהר חלק ג] בהר (דק"י ע"ב).

Y esto es “Ya no se llamará [tu nombre]”, etc., “porque has luchado (sarita) con Elokim”: es decir, él gobierna sobre el Nombre Elokim, en el sentido de “Decretarás algo, y se cumplirá”, etc., como se menciona este asunto en el Zohar, parte III, Behar (110b).

והיינו כי שם אלקים הוא בחינת מגן לשם הוי' וע"י העסק בתורה גורם שלא יהי' [יהיה] חלל ומסך מבדיל

Esto se debe a que el Nombre Elokim es el nivel de un escudo para el Nombre Havaiá, y mediante la dedicación a la Torá se hace que no haya brecha ni pantalla que separe;

כי כל העוסק בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו' וע"כ הוא בבחינת כי שרית כו'.

pues todo aquel que se dedica a la Torá, el Santo, bendito sea, lee y estudia frente a él, etc.; por eso, él se encuentra en el nivel de “porque has luchado”, etc.

אך עיקר פי' ההפרש בין אוהליך למשכנותיך הוא עפמ"ש [על פי מה שכתוב] ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן אשר המשכן הוא עשר יריעות שש משזר תכלת וארגמן כו' שש הוא ענין ששה מדות שמהם נמשך כשר ופסול כו'.

Pero la explicación principal de la diferencia entre “tus tiendas” y “tus moradas” se entiende a partir de lo escrito: “Harás cortinas de pelo de cabra para una tienda sobre el Mishkán (Tabernáculo)”; mientras que el Mishkán [mismo] consta de diez cortinas de “lino fino torcido (shesh), azul y púrpura”, etc. Shesh (“seis”) alude a los seis atributos, de los cuales se derivan “apto y no apto”, etc.

וזהו ג"כ ענין הגוונים וכמ"ש מזה בזח"ב [בזהר חלק ב'] (תרומה קל"ט א') וזהו ענין התורה ותולעת שני שאין כחו אלא בפיו כו'. וזהו ענין משכנותיך ישראל.

Y esto también alude al asunto de los colores, como se escribe al respecto en el Zohar, parte II (Terumah 139a). Esto alude a la Torá y a “la escarlata (tola'at shani)”, [el gusano] cuya fuerza reside únicamente en su boca, etc. Y esto alude a “tus moradas, Yisrael”.

אך ענין יריעות עזים שהם הנקי' אהל. הענין כי הם מהבירורים שמתבררים מק"נ [מקליפת נוגה] ע"י סור מרע ועשה טוב שהם השני תשובות הראשונות.

Pero en cuanto a las cortinas de pelo de cabra, que son lo que se llama “tienda”, la explicación es que proceden de las depuraciones (birurim) que se depuran de la kelipat Nogah mediante “apártate del mal” y “haz el bien”, que son las dos primeras teshuvot.

כי הנה כתיב ועשו אחי איש שעיר שמבחינת שערות העזים יונקים החיצונים. אבל ביעקב כתיב ואנכי איש חלק. חלק הוי' עמו כנ"ל.

Pues está escrito: “Esav, mi hermano, es un hombre velludo”, porque las fuerzas externas reciben sustento del nivel del pelo de cabra. Pero acerca de Yaakov está escrito: “Y yo soy un hombre liso (jalak)”: “La porción (jélek) de Havaiá es Su pueblo”, como se mencionó antes.

אמנם ע"י הברורים בסור מרע ועשה טוב מברר מבחינת שערות העזים כמ"ש ואת עורות גדיי העזים הליבשה על ידיו כו'

Sin embargo, mediante las refinaciones de “apartarse del mal” y “hacer el bien”, él refina [lo que proviene] del nivel del pelo de las cabras, como está escrito: “Y ella puso sobre sus manos las pieles de los cabritos de las cabras”, etc.;

והיינו ג"כ שמהם נעשה הגנה להיות לאהל ומגין על המשכן שהוא בחינת תורה להגן עליו מן החיצונים ולדחותן.

y esto también significa que de ellas se forma una protección, para que sea una tienda que proteja el Mishkán, que es el nivel de la Torá, para resguardarlo de las fuerzas externas y rechazarlas.

וכמ"ש בגמרא פ"ב דיבמות (דק"ו ע"א) רבה דעסיק בתורה חי מ' שנין אב"י דעסיק בתורה ובגמ"ח [ובגמילות חסדים] חי שתין שנין.

Como está escrito en la Guemará, capítulo 12 de Yevamot (106a): “Rabbah, que se dedicaba a la Torá, vivió cuarenta años; Abaye, que se dedicaba a la Torá y a los actos de bondad (guemilut jasadim), vivió sesenta años”.

ועד"ז ג"כ הבעלי עסקים מגינים על הת"ח [התלמיד חכם / התלמידי חכמים] כו' שמתפרנסים על ידן כו' ועמ"ש כמ"א בפ"י שערך כעדר העזים שגלשו כו'.

Y del mismo modo, también los hombres de negocios protegen a los estudiosos de la Torá, etc., que se sustentan por medio de ellos, etc. Véase lo escrito en otro lugar acerca del significado de “Tu cabello es como un rebaño de cabras que bajan”, etc.

ועיין מענין ועשית יריעות עזים לאהל על המשכן בזח"ב [בוהר חלק ב'] תרומה (דק"ס ע"א) פקודי (דרל"ג ב').

Y véase acerca del tema de “Harás cortinas de pelo de cabra como tienda sobre el Mishkán” en el Zohar, parte II, Terumá (160a), Pekudei (233b).

(ועוד י"ל [יש לומר] בענין אוהליך ע"פ מ"ש ברבות סדר נשא פיי"ב קרוב לסופה מה טובו אוהליך יעקב זה אוהל מועד שבמדבר ושכשילה ובנוב וגבעון. משמע אבל משכנותיך ישראל היינו בהמ"ק [בית המקדש] שבירושלים.

(También puede decirse algo más acerca del tema de “tus tiendas”, de acuerdo con lo escrito en Midrash Rabbah, Seder Nasó, sección 12, cerca del final: “‘Qué buenas son tus tiendas, Yaakov!’: esta es la Tienda de Reunión en el desierto, en Shiló, en Nov y en Guivón”. Esto implica que “tus moradas, Israel” se refiere al Templo Sagrado de Jerusalén.

והענין כי האהל מועד נק' דירת עראי של הקב"ה אבל המקדש שבירושלים היה דירת קבע וכמ"ש מזה בד"ה ויגש אליו יהודה. ועיין זח"ב [זהר חלק ב'] (תרומה) (קס"ד ב') פקודי (דרמ"א א').

Y la explicación es que la Tienda de Reunión es llamada la morada temporal del Santo, bendito sea, mientras que el Santuario de Jerusalén era una morada permanente, como está escrito acerca de esto en el discurso que comienza “Y Yehudá se acercó a él”. Véase también el Zohar, parte II, Terumá) (164b), Pekudei (241a).

ובע"ה [ובעץ חיים] שער מיעוט הירח פ"ב [פרק ב'] וכך הוא בחינת יעקב ובחינת ישראל כי בעלי עסקים נק' יעקב וכשהם קובעים עתים לתורה נק' דירת עראי.

Y en Etz Chaim, Sha'ar Mi'ut HaYareach (La disminución de la Luna), capítulo 2. Y así ocurre con el nivel de Yaakov y el nivel de Israel: los hombres de negocios son llamados Yaakov, y cuando fijan horarios para estudiar Torá, esto se llama una morada temporal;

אבל ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] שעוסקים תמיד בתורה בקביעות נק' תורתם דירת קבע וזהו ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל שבחינת התורה עצמה

Pero los eruditos de la Torá, que se ocupan de ella constantemente y como práctica fija, tienen una Torá que se denomina morada permanente. Y esto es: “Estableció un testimonio en Yaakov y puso una Torá en Yisrael”; pues el nivel de la Torá misma,

שהיא חכמה עילאה הנקרא היכלא עילאה דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] שאור א"ס ב"ה שורה שם בתמידות הוא מתגלה בבחינת ישראל

que es la Jojmá superior (Jojmá Ilaá), llamada la cámara suprema del Santo, bendito sea, donde la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, reposa constantemente, se revela en el nivel de Yisrael;

אבל בחינת עדות אינו רק הארה מבחינת חכמה עילאה כענין נובלות חכמה הוא נמשך בבחינת יעקב ולכן נק' דירת עראי.

pero el nivel de “testimonio” es solo una irradiación del nivel de la Jojmá superior, como en el concepto de “los frutos caídos (novlot) de la sabiduría”; se extiende en el nivel de Yaakov y por eso se denomina morada temporaria.

33 ועמ"ש סד"ה רני ושמחי מענין עדות ותורה וסד"ה תורה צוה ועמ"ש סד"ה וזאת המצוה שהתורה נק'

ג"כ בית כמ"ש א"ת [אל תקרי] בניך

Y vean lo escrito al final del maamar que comienza “Canta y alégrate”, acerca del tema del testimonio y la Torá, y al final del maamar que comienza “La Torá [que Moshé] ordenó”; y vean lo escrito al final del maamar que comienza “Y este es el mandamiento”: que la Torá también es llamada una casa, como está escrito: “No leas ‘tus hijos’ (banayij),”

אלא בוניך ואיתא בע"ה [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] שי"ל [שיש לומר] דאהלים הוא הממוצע בין לבוש לבית ע"ש ועד"ז כשקובעים רק עתים לתורה נק' אוהל שהוא ממוצע בין בחי' מקיף דלבוש לבחי' מקיף עליון דבית.

sino ‘tus constructores’ (bonayij)”. Y se encuentra en Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 3, que puede decirse que las tiendas son el término intermedio entre una vestimenta y una casa. Véase allí. De manera similar, cuando uno fija únicamente [tiempos] para estudiar Torá, se lo llama una tienda, que es el término intermedio entre el nivel de luz circundante (makif) de una vestimenta y el nivel de luz circundante superior de una casa.

אבל כשעוסק בתורה בקביעות נקרא בוניך. וזהו אוהל ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב (בתלים סי' פ"ז

[פרק ז'] וארז"ל [ואמר רבותינו זכרונם לברכה] (פ"ק [פרק קמא] דברכות דף ח' ע"א)

Pero cuando uno se ocupa de la Torá de manera constante, se lo llama “tus constructores”. Y esto es lo que significa: “Havaíá ama las puertas de Tzión más que todas las moradas de Yaakov” (en Psalms, chapter 87); y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron (first chapter of Berachos, page 8a):

אוהל ה' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות. והיינו ע"ד יתרון בחי' משכנותיך דישאל על בחי' אוהליך דיעקב.

“Havaíá ama las puertas distinguidas (metzuyanim) en la halajá más que las sinagogas y las casas de estudio”. Esto corresponde a la superioridad del nivel de “tus moradas” de Israel sobre el nivel de “tus tiendas” de Yaakov.

וכמ"ש מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל והוא כענין עדות ותורה. ועיין מענין מגיד דבריו כו' ברבות סדר בא (פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] ופרשה י"ט) משפטים (פ"ל).

Y como está escrito: "Él declara Sus palabras a Yaakov, Sus estatutos y Sus juicios a Israel"; esto corresponde al tema del testimonio y la Torá. Y vean acerca del tema de "Él declara Sus palabras", etc., en Midrash Rabbah, Seder Bo (section 15 and section 19), Mishpatim (section 30).

גם יש לומר ע"ד שנתבאר בד"ה הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל שבח"י הצמיחה שלעתיד זהו בח"י ישראל וכך התגלות פנימיות התורה שהיא פנימית ועצמות חכמה עילאה יהיה לעתיד:

También puede explicarse de acuerdo con lo expuesto en el maamar que comienza "Los que vienen: Yaakov echará raíces; Israel brotará y florecerá": el nivel del florecimiento futuro es el nivel de Israel. Asimismo, la revelación de la dimensión interior (pnimiut) de la Torá —que es la dimensión interior y la esencia de la Jojmá superior (Jojmá Ilaá)— tendrá lugar en el futuro.

34 ו נחזור לענין שלשה בח"י תשובה דלכאורה הרי לא מצינו בספרים רק שני בח"י תשובה היינו תשובה תתאה ותשובה עילאה.

6. Volvamos al tema de los tres niveles de teshuvá (retorno). Pues, a primera vista, en los libros encontramos solo dos niveles de teshuvá: la teshuvá inferior (teshuvá tataá) y la teshuvá superior (teshuvá ilaá).

כי תשובה היינו תשובה ה' ויש ה' תתאה ה' עילאה והן ב' תשובות הנ"ל. וכמ"ש בר"ח [בראשית חכמה] שער התשובה פ"ב [פרק ב'].

Pues teshuvá significa tashuv hei ("la hei retorna"), y hay una hei inferior y una hei superior; estas son las dos teshuvot mencionadas, como está escrito en Reishis Chochmah, Sha'ar HaTeshuvah, capítulo 2.

אך הענין הוא ע"פ מאמר הזח"ב [הזהר חלק ב'] משפטים (דק"ו סע"ב [סוף עמוד ב]) שהובא בר"ח שם וז"ל [וזה לשונן] וכיון דאחיד באילנא דחיי כדין אקרי בעל תשובה

Sin embargo, la explicación se basa en la enseñanza del Zohar, parte II, Mishpatim (final de 106b), citada allí en Reishis Chochmah; estas son sus palabras: "Y cuando se aferra al Árbol de la Vida, entonces es llamado baal teshuvá,

דהא כנס"י [כנסת ישראל] תשובה אוף הכי אקרי ואיהו בעל תשובה אקרי. וקדמאי אמרו בעל תשובה ממש.

pues la Congregación de Israel (Knesset Israel) también es llamada teshuvá, y él es llamado el baal (esposo) de teshuvá. Y los primeros dijeron: "baal teshuvá", literalmente.

וע"ד אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד במקום שבעלי תשובה עומדים עכ"ל [עד כאן לשונו], ופ"י במק"מ [במקדש מלך] שם בענין כדין אקרי בעל תשובה פ"י כיון שהוא אחוז בועיר לכך נק' בחי' בעל היינו משפיע לבחי' ה' תתאה.

Y por eso, incluso los tzadikim perfectos no pueden estar en el lugar donde están los baalei teshuvá". Fin de la cita. Y el Mikdash Melech explica allí, acerca de "entonces es llamado baal teshuvá", que como se aferra a Zeir Anpín, por eso es llamado el nivel de baal, es decir, quien otorga al nivel de la hei inferior.

35 וז"ש [וזהו שכתוב] דהא כנס"י [כנסת ישראל] שהיא המלי' תשובה אוף הכי אקרי ור"ל [ורוצה לומר] שנק' ג"כ תשובה כמו הבינה שהיא ה' עילאה והיא ה' תתאה.

Y esto es lo que dice: «pues la Congregación de Israel», que es Maljut (soberanía), «también es llamada teshuvá»: es decir, también es llamada teshuvá, como Biná (entendimiento), que es la hei superior; y ella es la hei inferior.

ומאחר שהבעל תשובה אחוז בעה"ח [בעץ החיים] שהוא ז"א ע"כ נק' בעל תשובה ר"ל [רוצה לומר] שהוא גורם המשכה עליונה בבחי' מלי' והיינו המשכה מסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] ע"י ועשה טוב.

Y puesto que el baal teshuvá se aferra al Árbol de la Vida, que es Zeir Anpín (los atributos emocionales), por eso se lo llama baal teshuvá: es decir, él provoca una emanación superior hacia el nivel de Maljut; esto es, una emanación desde sovev kol almin hacia memalé kol almin, mediante «y haz el bien».

36 ולכן נק' בעל ממש משפיע לתשובה זו כו'. הרי מובן איך בבחינת תשובה תתאה שהוא ענין תשוב ה' תתאה יש שני מדריגות והיינו התשובה דסור מרע והתשובה דועשה טוב.

Por eso se lo llama baal en sentido literal: quien otorga a esta teshuvá, etc. Así se comprende cómo, en el nivel de la teshuvá inferior, que consiste en "el retorno de la hei inferior", hay dos niveles: la teshuvá de "apartarse del mal" y la teshuvá de "hacer el bien".

שע"י סור מרע גורם שתשוב ה' תתאה לגבי ו' דהיינו שע"י העוונות גורם התלבשות ה' תתאה בנוגה כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] בענין ובפשעכם שולחה אמכם כו'.

Pues mediante “apartarse del mal” se hace que la hei inferior retorne a la vav; es decir, por medio de los pecados se provoca que la hei inferior se invista en Nogah, como se explicó anteriormente a propósito de “Y por sus transgresiones fue enviada lejos vuestra madre”, etc.

אמנם ע"י סור מרע ניתקן בחינה זו וכמ"ש בר"ח שם ויובן עפמ"ש [על פי מה שכתוב] לקמן בענין הוי' צלך כו'.

Sin embargo, mediante “apartarse del mal” se rectifica este nivel, como está escrito allí en Reshit Jojmá; y esto se comprenderá a partir de lo escrito más adelante a propósito de “Havaíá es tu sombra”, etc.

אך כדי שיומשך בה המשכת תוספת אור מא"ס ב"ה ממש מבחינת סוכ"ע זהו ע"י ועשה טוב שע"י ממשך מלמעלה למטה.

Pero para que se haga llegar a ella una luz adicional de parte del Infinito (Ein Sof), bendito sea Él, mismo, desde el nivel de sovev kol almin, esto se logra mediante “hacer el bien”, pues así se hace llegar de arriba hacia abajo.

37 וע"ז מורה הוי"ו דשם הוי' שנק' עץ החיים ואזי נק' בעל תשובה לפי שגורם יחוד בחי' ו"ה

Y a esto alude la vav del Nombre Havaíá, que es llamada el Árbol de la Vida; entonces se lo llama baal teshuvá, porque provoca la unión del nivel de vav-hei,

שהוא יחוד סובב וממלא והתשובה הג' זהו ענין תשוב ה' עילאה והוא למעלה מבחי' סוכ"ע. כי הבינה נק' לפני הוי' שהיא למעלה מבחי' ז"א הנק' הוי' סוכ"ע כו'.

que es la unión de sovev y memalé. Y la tercera teshuvá es el asunto de “la hei superior retorna”, y está por encima del nivel de sovev kol almin. Pues Biná es llamada “antes de Havaíá”, ya que está por encima del nivel de Zeir Anpín, que es llamado Havaíá, sovev kol almin, etc.

38 וגם כי התגלות עתיק הוא בבינה והנה נודע מהאריז"ל [מהאר"י זכרנו לברכה] דיחוד ו"ה הוא ע"י תומ"צ [תורה ומצות] אכן יחוד י"ה זהו דוקא ע"י מס"נ [מסירות נפש] ולכן תשובה זו הוא למעלה מבחינת ועשה טוב כו'.

Y también, porque la revelación de Atik se encuentra en Biná. Ahora bien, es sabido por el Arizal, de bendita memoria, que la unión de vav-hei se logra mediante la Torá y las mitzvot, pero la unión de yud-hei se logra específicamente mediante el autosacrificio (mesirut néfesh); por eso, esta teshuvá (retorno) está por encima del nivel de “hacer el bien”, etc.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] מבואר כאן שתשובה זו הוא ע"י התורה כי התורה מחו"ב [מחכמה ובינה] נפקת דהיינו שהיא מוחין דאבא כו'.

Y, aun así, aquí se explica que esta teshuvá se logra mediante la Torá, porque “la Torá emana de Jojmá y Biná”; es decir, es el intelecto (mojin) de Aba, etc.

39 ולפי האמת יש בתשובה עילאה זו ג"כ ב' בחינות שבתשובה תתאה. היינו הא' תשובה ה' עילאה לגבי יו"ד הב' כשנק' בעל תשובה

Y, en verdad, también en esta teshuvá superior hay dos niveles [que se encuentran] en la teshuvá inferior: el primero, «la hei superior retorna» a la yud; el segundo, cuando se lo llama baal teshuvá;

והיינו מה שאמרו וקדמאי אמרו בעל תשובה ממש ופ"י במק"מ [במקדש מלך] שהוא עולה לאבא ונקרא משפיע לבחי' הבינה.

y esto es lo que dijeron: «Y los primeros dijeron: baal teshuvá literalmente»; y el Mikdash Melej explica que él asciende a Aba y se lo llama alguien que otorga al nivel de Biná.

40 וזהו כמ"ש במ"א בפ"י תשובה תשוב ה' במילוי יו"ד שהוא ענין ממעמקים קראתיך ב' עומקים כו'

Y esto es lo que se explica en otro lugar acerca del significado de teshuvá: tashuv hei, “que la hei retorne”, escrita con una yud; esto corresponde a “Desde las profundidades te he llamado”: dos profundidades, etc.;

היינו בינה לבא הוא בחי' פנימיות הלב ובחי' חכמה המאירה בפנימיות הלב והיא תעלומות לבו גם י"ל [יש לומר] שבי' עומקים אלו היינו בינה היא אהבה רבה למס"נ [למסירות נפש] באחד וחכמה עילאה היא יראה עילאה כו'.

es decir, “Biná es el corazón”, que es el nivel de la dimensión interior del corazón, y el nivel de Jojmá que ilumina la dimensión interior del corazón, que es “lo más recóndito de su corazón”. También se puede decir que estas dos profundidades son: Biná es el gran amor (ahavá rabá), que se entrega en autosacrificio al [decir] “Uno”, y la Jojmá superior es el temor superior (yirá ilaá), etc.

41 ואעפ"כ [ואף על פי כן] אמר כאן רק שלשה מדרגות בתשובה כי או"א [אבא ואימא] הן תרין ריעין דלא מתפרשין ע"כ הם שניהם מדרגה אחת בכלל.

Y aun así, aquí habló solo de tres niveles de teshuvá (retorno), porque Aba e Ima (Jojmá y Biná) son “dos compañeros que nunca se separan”; por eso, en términos generales, ambos constituyen un solo nivel.

והנה מבואר למעלה דג' תשובות אלו נרמזים בג' אותיות בכר ובחי' זו הרביעית נרמז בכללות תיבת בכר שרומז בחכמה עילאה שנקרא בכר ראשית הגילוי וכמ"ש בזח"א [בזהר חלק א] בראשית (די"ג ע"ב)

Ahora bien, se explicó arriba que estas tres teshuvot están aludidas en las tres letras de bejor; y este cuarto nivel está aludido en la palabra bejor en su conjunto, que alude a la Jojmá superior (Jojmá Ilaá), llamada bejor (primogénito), el comienzo de la revelación, como está escrito en el Zóhar, parte I, Bereshit (13b):

קדש לי כל בכר דא יו"ד דאיהו קדש בוכרא דכל קודשין עילאין ובפ' ואתחנן (דרס"ב א').

“‘Conságrame todo primogénito’: esto es la yud, que es santa, primogénita de todas las cosas santas superiores”; y en la parashá Vaetjanán (262a).

וענין ב' בחינות אלו למעלה היינו כי תשוב הי' עילאה לגבי יו"ד זהו מלמטה למעלה ואח"כ כשנקרא בעל תשובה היינו כשנמשך מלמעלה למטה מבחינת ע"ק [עתיקא קדישא] לאבא ומאבא לאימא.

Y el significado de estos dos niveles superiores es el siguiente: “la hei superior retorna” a la yud, y esto ocurre de abajo hacia arriba; después, cuando se lo llama baal teshuvá, es decir, cuando se lo atrae de arriba hacia abajo, desde el nivel de Atika Kadisha (el Santo Anciano) hacia Aba, y de Aba hacia Ima.

ועדייז נתבאר בזח"ג [בזהר חלק ג] ויקרא (דטי"ז ע"א) ע"פ ישוב ירחמנו מאן ישוב ע"ק [עתיקא קדישא] לאתגלייא כו'

Y de manera semejante se explica en el Zóhar, parte III, Vayikrá (16a), acerca de "Volverá a apiadarse de nosotros (yashuv yerajamenu)": "¿Quién volverá? Atika Kadisha volverá para revelarse", etc.,

בז"א והוא ענין ההמשכה מלמעלה למטה. ועמ"ש סד"ה כי תשמע בענין לעשות הישר בעיני ה'.

en Zeir Anpín (los atributos emocionales); y este es el significado de la atracción de arriba hacia abajo. Véase lo escrito al final del discurso que comienza "Cuando escuches", acerca de "hacer lo recto a los ojos de Havaiá".

וזהו ענין פטר כל רחם וכדפי' בזח"א [בזהר חלק א] בראשית (ד"ג סע"ב [סוף עמוד ב]) פטר כל רחם בההיא שביל דקיק דנחת מן יו"ד דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין כו'.

Y este es el significado de "lo que abre toda matriz", como se explica en el Zóhar, parte I, Bereshit (final de 13b): "Lo que abre toda matriz": por aquel sendero estrecho que desciende de la yud, que abrió la matriz para producir fruto", etc.

וזה יתבאר ממ"ש בד"ה לך לך שלהיות הגילוי למטה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] בא לזה כח מע"ק [מעתיקא קדישא] מקוצי של יו"ד לקוץ התחתון וממנו לה' עילאה כו' להיות אתפריעו כל נהורין כו'.

Y esto se explicará a partir de lo escrito en el discurso que comienza "Lej Lejá": para que haya revelación abajo del nivel de Jojmá superior, la fuerza para ello proviene de Atika Kadisha, desde la punta de la yud hasta su punta inferior, y de allí a la hei superior, etc., de modo que "todas las luces se revelen", etc.

גם ע"ד ואני אפתח לך תרעין עילאין כו' וכפתחו של אולם כו' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] בחי' את ברכתי כו' שהיא בחי' מטל השמים שהטל הוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם.

También según el modo de "Y abriré para ti las puertas superiores", etc., y "como la abertura del vestíbulo", etc.: un despertar desde arriba que está por encima del despertar desde abajo, el nivel de "Mi bendición", etc., que es el nivel de "del rocío de los cielos"; pues el rocío es un despertar desde arriba, de un nivel al que no llega el despertar desde abajo.

42 ועמ"ש במ"א בענין פותח את ידיך בד"ה כי ההרים ימושו ובד"ה יחיינו מיומים ומ"ש בענין פי' מפתחות הפנימיות בד"ה כי תשמע הנ"ל.

Y véase lo escrito en otro lugar acerca de "Tú abres Tu mano", en el discurso que comienza "Porque los montes se apartarán" y en el que comienza "Nos dará vida después de dos días"; y lo escrito acerca del significado de "las llaves interiores" en el discurso que comienza "Cuando escuches", mencionado antes.

והיינו ע"י שבתחלה קדש לי כל בכר כענין פתחי לי כו' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] המעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כו'

Y esto ocurre primero mediante "Conságrame a todo primogénito", conforme a la idea de "Ábre-me", etc.: un despertar desde abajo que despierta un despertar desde Arriba, etc.,

באדם ובבהמה בחינת זרע אדם וזרע בהמה כמ"ש בד"ה ואלה המשפטים גם כמ"ש והיה הבן הבכור לשניאיה.

"entre los hombres y entre las bestias": el nivel de "la simiente del hombre y la simiente de la bestia", como está escrito en el discurso que comienza "Y estas son las leyes"; y también como está escrito: "Y el hijo primogénito pertenece a la odiada".

(ועיין מענין קדש לי כל בכר ברבות ס"פ בא ובשה"ש [ובשיר השירים] ס"פ מה יפו פעמך. ובקהלת בפסוק מה יתרון העושה. ועמ"ש מענין לידה בד"ה וארא אל אברהם ומשם יובן ג"כ ענין פטר כל רחם):

(Y véase acerca de "Conságrame a todo primogénito" en Midrash Rabbah, al final de Parshas Bo, y en [Midrash Rabbah sobre] Shir HaShirim, al final [del pasaje sobre] "¿Qué hermosos son tus pasos"; y en Koheles, sobre el versículo "¿Qué provecho tiene el que trabaja?". Y véase lo escrito acerca del nacimiento en el discurso que comienza "Y Me aparecí a Avraham"; de allí también se comprenderá la idea de "lo que abre toda matriz".)

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/balak/5/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak